

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 20-21 lutego 2019 r. na kierunku
socjologia
prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
im. Jana Pawła II
w Lublinie

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Dobre praktyki	11
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	12
Dobre praktyki	25
Zalecenia	26
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	26
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	27
Dobre praktyki	32
Zalecenia	33
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	33
Dobre praktyki	36
Zalecenia	36
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	36
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	36
Dobre praktyki	38
Zalecenia	38
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	38
Dobre praktyki	41

Zalecenia	42
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	42
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	42
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	42
Dobre praktyki	44
Zalecenia	44
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	44
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	44
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	50
Dobre praktyki	50
Zalecenia	51
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny	51
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Marek Kucia, członek PKA;
2. dr Anna Maria Kola, członek PKA;
3. dr hab. Kamil Kardis, ekspert międzynarodowy;
4. mgr Paweł Nowak, ekspert PKA reprezentujący pracodawców;
5. Maciej Rewucki, ekspert PKA reprezentujący studentów;
6. mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego.

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena programowa na kierunku socjologia prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy. Należy przy tym zaznaczyć, że w roku akademickim 2011/2012 Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ocenę instytucjonalną Jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów, która zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (ZO PKA) z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport ZO PKA został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	sociologia
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I i II stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Studia I stopnia - obszar nauk społecznych (85% pkt. ECTS) - obszar nauk humanistycznych (15% pkt. ECTS) Studia II stopnia - obszar nauk społecznych (93% pkt. ECTS) - obszar nauk humanistycznych (7% pkt. ECTS)
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	studia I stopnia - dziedzina nauk humanistycznych w dyscyplinie naukowej filozofia; - dziedzina nauk społecznych w dyscyplinach naukowych: socjologia, nauki o mediach, nauki o poznaniu i komunikacji, psychologia, pedagogika; - dziedzina nauk ekonomicznych w dyscyplinach naukowych: nauki o zarządzaniu, ekonomia; - dziedzina nauk prawnych w dyscyplinie naukowej prawo; studia II stopnia - dziedzina nauk humanistycznych w dyscyplinie naukowej filozofia; - dziedzina nauk społecznych w dyscyplinach naukowych: socjologia, nauki o mediach, nauki o poznaniu i komunikacji; - dziedzina nauk prawnych w dyscyplinie naukowej prawo.
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	studia I stopnia - 6 semestrów/ 180 punktów ECTS studia II stopnia – 4 semestry/ 120 punktów ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	studia I stopnia: - animacja sportu rekreacyjnego i turystyki - służby publiczne i polityka rodzinna - socjologia gospodarki i Internetu - społeczności lokalne i animacja kultury studia II stopnia: - badania rynku i opinii publicznej - organizacja i analiza przestrzeni publicznej - komunikacja społeczna i międzykulturowa
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	studia I stopnia – licencjat

	studia II stopnia - magister	
	Studia stacjonarne	
Liczba studentów kierunku	studia I stopnia – 49 studia II stopnia - 25	Liczba studentów kierunku
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	studia pierwszego stopnia 1905 – studia drugiego stopnia – 930	Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

.....

.....

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku socjologia jest zgodna z misją uczelni i celami wyrażonymi zapisami statutowymi odnoszącymi się do badań naukowych, łączących naukę i wiarę, budowanie kultury chrześcijańskiej. Koncepcja nauczania odpowiada strategii rozwoju Uniwersytetu z 2014 r. i Wydziału Nauk Społecznych. Jest zakorzeniona w tradycji nauczania socjologii w KUL, odwołuje się jednocześnie do najnowszych trendów i nowoczesnych rozwiązań innych ośrodków akademickich w kraju i poza nim. Wyraża się to m.in. w dwutorowym kształceniu socjologów, z jednej strony – wykładając socjologiczne podstawy tej klasycznej nauki społecznej, a z drugiej strony – oferując studentom różnorodne specjalności na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Nawiązanie do tradycji przejawia się przede wszystkim w tematyce i profilu prowadzonych zajęć, odnoszących się do socjologii moralności, socjologii rodziny, socjologii religii czy katolickiej nauki społecznej. Koncepcja kształcenia uwzględnia postęp w badaniach naukowych z zakresu socjologii oraz przemian społecznych w obszarach zatrudnienia wymagających wiedzy i specjalistycznych kompetencji. Specjalności natomiast oscylują wokół treści aktualnie podejmowanych w socjologii polskiej i światowej oraz ważnych z punktu widzenia rozwoju nowoczesnych społeczeństw – tj. animacji kulturowej, społeczności lokalnych, socjologii gospodarki, nowoczesnych technologii czy komunikacji społecznej i międzykulturowej.

Studia pozwalają nabyć wiedzę, kompetencje i umiejętności zgodne z Polską Ramą Kwalifikacji, przygotowują do pracy w instytucjach sfery publicznej, usługowej, NGO, badawczych i eksperckich. Wiedza studentów jest pogłębiona poprzez ścieżki specjalności. W opracowaniu koncepcji kształcenia bazowano na własnym dorobku naukowym i publikacyjnym, wzorowano się na rozwiązaniach czołowych polskich uniwersytetach. Szereg propozycji wynikało z zagranicznych staży pracowników naukowych, odbywanych m.in. w ramach projektu „Najlepsze praktyki w strategicznej transformacji KUL” współfinansowanego ze środków UE (EFS).

1.2.

W wizytowanej jednostce prowadzone są liczne i rozmaite badania w dziedzinie nauk socjologicznych, zarówno w ramach działalności statutowej, jak i w ramach grantów, współpracy z innymi ośrodkami w kraju, współpracy międzynarodowej bilateralnej oraz we współpracy z otoczeniem administracyjno-gospodarczo-społecznym. Prowadzone badania dobrze służą realizacji koncepcji kształcenia na kierunku socjologia (na studiach I i II stopnia), wpisując się w misję oraz strategię uczelni.

1.3.

Efekty kształcenia wpisują się w koncepcję kształcenia na kierunku *socjologia* o profilu ogólnoakademickim na I i II stopniu oraz odpowiadają założeniom i celom polityki jakości, prowadzonej zgodnie z Uchwałami Senatu KUL z 2012 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz z 2013 r. w sprawie określenia wytycznych programowych. Efekty te są spójne, wyczerpująco charakteryzują zarówno kierunek kształcenia, jak i zaproponowane specjalności w ramach studiów I stopnia: *Animacja sportu rekreacyjnego i turystyki; Służby publiczne i polityka rodzinna; Socjologia gospodarki i Internetu; Społeczności lokalne i animacja kultury* – i na studiach II stopnia: *Badania rynku i opinii publicznej; Organizacja i analiza przestrzeni publicznej; Komunikacja społeczna i międzykulturowa*, a także program praktyk zawodowych.

Jak deklaruje Uczelnia, podczas opracowywania kierunku kształcenia i specjalności wzorowano się na rozwiązaniach obowiązujących w czołowych polskich uniwersytetach współpracujących w ramach Konferencji Instytutów Socjologii. Uwzględniono wzorce międzynarodowe i rekomendacje wpływające z realizowanych projektów dydaktycznych, badawczych i wdrożeniowych. Wzorce międzynarodowe dotyczą zarówno współpracy naukowej, jak i dydaktycznej, podejmowanej w ramach działań grantowych, jak i indywidualnych wyjazdów naukowych pracowników IS. Wymienić tu można np. realizację grantu dotyczącego interdyscyplinarnych studiów doktoranckich (w zakresie nauk społecznych) finansowanego ze środków NCBiR, włączających w program studiów międzynarodowe wzorce i założenia tzw. *Principia Salzburgskie* (Salzburg Principles, 2005) oraz zalecenia opracowywane przez League of European Research Universities (*Doctoral degrees beyond 2010: Training talented researchers for society*, LERU).

Efekty odniesiono do Charakterystyk Drugiego Stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 - poziom 6 i Charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji - poziom 6 i poziom 7. Regulują to zapisy Uchwały Senatu KUL z dnia 22 lutego 2018 w sprawie przypisania efektów kształcenia dla kierunków realizowanych na Wydziale Nauk Społecznych do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji, w tym dla socjologii I i II stopnia.

Na studiach I stopnia zaplanowano 5 efektów z zakresu wiedzy, 12 efektów z zakresu umiejętności i 6 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Natomiast biorąc pod uwagę Charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poszczególnych obszarów kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego – poziom 6 (rozwiniecie opisów Charakterystyk drugiego stopnia PRK): 1) w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych, opracowano dodatkowo 1 efekt z zakresu umiejętności, a 2) obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych – dodatkowo 4 efekty z zakresu umiejętności. Opracowano także efekty modułowe w obszarach kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i społecznych dla każdej specjalności, także tych niestandardowo łączących się z klasyczną socjologią tj. *Animacja sportu rekreacyjnego i turystyki* – specjalność na studiach pierwszego stopnia. Są one mocno osadzone w socjologii i dotyczą np. *społeczno-kulturowych uwarunkowań aktywności fizycznej, zagadnień prawnych i politycznych aspektów funkcjonowania sportu i turystyki, profilaktyki zdrowotnej oraz znaczenia zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego i turystycznego oraz kapitału społecznego aktywności fizycznej* (efekt M_ASRT_W01) czy też *identyfikowania*

zjawisk społeczno-kulturowych, w tym, interesu społecznego w zakresie promocji zdrowia i zdrowego stylu życia w miastach i na obszarach wiejskich; kreowania i organizowania oryginalnych form wypoczynku, w zakresie sportu rekreacyjnego i turystyki, (...) promowania aktywnych postaw i zachowań zdrowotnych, zorganizowanych i aktywnych form wypoczynku, szczególnie w odniesieniu do dzieci, młodzieży, osób starszych i grup wysokiego ryzyka (efekt M_ASRT_U01). Na II stopniu przyjęto 4 efekty z zakresu wiedzy, 9 efektów z zakresu umiejętności i 8 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Efekty te odniesiono do Charakterystyk Drugiego Stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poszczególnych obszarów kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego – poziom 7 (rozwińcie opisów efektów Charakterystyk drugiego stopnia PRK): 1) w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych oraz 2) w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych. Podobnie jak w przypadku studiów I stopnia, opracowano efekty modułowe w obszarach kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i społecznych dla każdej specjalności dla II stopnia.

Efekty kierunkowe i modułowe są spójne, precyzyjnie i w sposób klarowny sformułowane i wyczerpująco określają socjologiczną wiedzę w trzech obszarach, uwzględniają misję Uczelni. Pozwalają na obecność w programach studiów przedmiotów misyjnych, kształcenie o charakterze filozoficznym i etycznym, gruntowne studia dziedzinowe, zdobywanie i poszerzenie wiedzy z zakresu szczegółowych subdyscyplin socjologicznych, nabywanie i praktykowanie umiejętności badawczych. Efekty uwzględniają kompetencje zawodowe, szczególnie kompetencje miękkie, tak ważne na rynku pracy. Efekty na studiach pierwszego i drugiego stopnia, z uwagi na realizowany profil ogólnoakademicki, uwzględniają w zbiorze efektów kształcenia oraz dla modułów zajęć efektów związanych z pogłębioną wiedzą, umiejętnościami badawczymi oraz kompetencjami niezbędnymi w działalności badawczej w zakresie socjologii i innych dyscyplin naukowych, do których odniesiono efekty kształcenia. Tym, co wyróżnia efekty kształcenia na ocenianym kierunku, jest znajomość wysokich standardów etycznych w zawodzie socjologa oraz stymulowanie rozwoju odpowiadających tym standardom postaw moralnych. Efekty dla II stopnia są uzupełnieniem i pogłębieniem efektów dla I stopnia studiów, ze szczególnym naciskiem na kształtowanie umiejętności naukowych i badawczych oraz rozwijania kompetencji niezbędnych w działalności badawczej i zawodowej. Ponadto efekty kształcenia obejmują wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w zakresie znajomości języków obcych (na poziomie B2 dla studiów pierwszego stopnia i na poziomie B2+ dla studiów drugiego stopnia), jak również z zakresu przedsiębiorczości. Efekty kształcenia w zakresie języków obcych są określone dokumentach Uczelni dotyczących ogólnych zasad kształcenia w KUL dla kompetencji językowych. Uczelnia przyjęła zasadę, że studenci rozpoczynający studia od roku akademickiego 2017/18, obowiązkowy lektorat języka obcego nowożytnego kończą egzaminem na poziomie CEF B2 (studia I stopnia) oraz B2+ (studia uzupełniające i jednolite magisterskie).

Sformułowane efekty kierunkowe są zrozumiałe oraz czytelne, zbieżne z efektami dla obszarów, profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunku *socjologia* przyporządkowano. Sposób sformułowania efektów umożliwia ich sprawdzenie w toku procesu dydaktycznego.

Poza Uchwałą Senatu KUL z dnia 22 lutego 2018 w sprawie przypisania efektów kształcenia dla kierunków realizowanych na Wydziale Nauk Społecznych do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji, w tym dla socjologii I i II stopnia, warto wspomnieć o iż przyjęty przez Uczelnię zestaw efektów kształcenia dla obu poziomów jest precyzyjny,

kompletny i spójny, dzięki czemu można weryfikować podejmowane w różnych modułach, w tym modułach specjalnościowych, kształcenia treści programowe, metody weryfikacji wiedzy, umiejętności czy kompetencji społecznych. Dodatkowo podkreślić należy rozbudowany system tworzenia, doskonalenia i stałej weryfikacji efektów kształcenia, prowadzony na różnych poziomach i przez różne podmioty, w tym przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w tworzenie i zatwierdzanie programu nauczania i efektów kształcenia w postaci Kapituły Pracodawców i Ekspertów IS KUL, jak również Kapituła Absolwentów, Samorząd Studentów Socjologii KUL, przedstawiciele studentów w Radzie Naukowej IS.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia posiada bardzo długie doświadczenie w nauczaniu na kierunku socjologia i w minionym okresie wypracowała sobie środowiskowe uznanie. Studia pozostają w zgodzie z charakterem uczelni, dla której nauczanie humanistyczno-społeczne stanowiło punkt wyjścia i główny nurt misji edukacyjnej. Zbudowanie silnego ośrodka nie byłoby możliwe bez badań naukowych w zakresie nauk socjologicznych i pokrewnych ale bezpośrednio powiązanych z ocenianym kierunkiem. Wyniki badań naukowych pracowników Wydziału są wykorzystywane w procesie kształcenia, dowodzą faktu, iż nauczyciele mają osiągnięcia naukowe w zakresach nauczania. Tym samym w optymalny sposób są przygotowani do prowadzenia zajęć i przekazywania kunsztu badawczego kolejnym pokoleniom studentów. Wydział w odniesieniu do kierunku socjologia spełnienia wszystkie wymogi prawne, w postaci uchwał Senatu i rozporządzeń Rektora KUL, odnośnie do przyjętych efektów kształcenia. Przyjęte kierunkowe efekty kształcenia dla I i II stopnia studiów na kierunku *socjologia* uwzględniają zdobycie kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które mają wykorzystanie w praktyce zawodu socjologa – badacza społecznego, ale też animatora społeczności lokalnej, doradcy rodzinnego czy specjalisty do spraw komunikacji, odpowiadają potrzebom rynku pracy i przygotowują do dalszej edukacji uniwersyteckiej. Co ważne dla realizacji profilu ogólnoakademickiego - studia pierwszego stopnia zakładają przygotowanie studentów co najmniej do prowadzenia badań empirycznych w zakresie nauk społecznych, bazujących na różnych strategiach poznawczych, a na studiach drugiego stopnia – udział w badaniach prowadzonych w Jednostce, co potwierdzają prowadzone przez pracowników badania, włączające studentów w prace projektowe (m.in. poprzez działania Centrum Analiz Społecznych i Ekonomicznych KUL).

Program i efekty kształcenia były konsultowane z różnymi gremiami (rada programowa kierunku, zespół interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych tj. konferencje Dyrektorów Instytutów Socjologii), dzięki czemu precyzja w sformułowaniu efektów jest większa. Efekty uwzględniają kompetencje miękkie, tj. standardy etyczne w zawodzie socjologa, co wiąże się z misją i wartościami Uczelni. Sformułowane efekty kierunkowe są zrozumiałe oraz czytelne, a także zbieżne z efektami dla poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunek *socjologia* przyporządkowano. Należy wskazać na odwrócenie proporcji liczby efektów między wiedzą, a umiejętnościami, jednak nie wpływa to na ocenę realizacji profilu kształcenia. Mocną stroną efektów kształcenia ocenianego kierunku jest sposób sformułowania efektów, który umożliwia ich sprawdzenie i weryfikację. Ponadto pozytywnie ocenić należy system

weryfikacji i kontroli na poziomie Uczelni, co sprawia, że mogą one być na bieżąco oceniane i doskonalone.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program studiów na ocenianym kierunku został przygotowany przy uwzględnieniu przepisów prawa regulującego funkcjonowanie uczelni i kształcenie uniwersyteckie, w szczególności § 4 ust. 1 pkt 1) - 8) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów. Weryfikacja powyższej konstatacji na ocenianym kierunku jest możliwa dzięki wprowadzeniu w życie zarządzenie nr ROP 0102-2/19 Prorektora ds. nauki i kształcenia KUL z dnia 28 stycznia 2019 roku w sprawie prowadzenia dokumentacji programowej, a także bogatej dokumentacji Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia wraz z powołanym w 2016 roku – instytutowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia i Strategii Rozwoju, który w 2018 został przemianowany na Zespół ds. Jakości Kształcenia, Programów Studiów i Strategii Rozwoju.

Po analizie dokumentacji związanej z prowadzeniem studiów na kierunku należy ocenić, że treści, formy i metody kształcenia, jak i struktura programu, a także sposób realizacji praktyk są zgodne z efektami kształcenia dla kierunku *socjologia*, uwzględniają aktualny stan wiedzy i nowe wyniki badań, prowadzonych w dyscyplinie – nauki socjologiczne.

Studia na kierunku *socjologia* są dwustopniowe. Pierwszy stopień trwa 6 semestrów, liczy 180 punktów ECTS, natomiast II stopień trwa 4 semestry, liczy 120 punktów ECTS. Studia na I stopniu obejmują 1965 godzin, przy czym studenci mają 1305 godzin (156 ECTS), zajęć służących zdobywaniu pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. Na studiach pierwszego stopnia 180 ECTS przyporządkowano do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, nie prowadzi się zaś zajęć w formie *e-learningu* czy *blended learning*. 63 ECTS są przypisane do przedmiotów do wyboru, natomiast praktyki zawodowe to 3 ECTS. Przedmioty do wyboru obejmują wykłady fakultatywne i seminaria licencjackie. W ramach programu nie przewidziano zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik

kształcenia na odległość. W programie znalazły się zajęcia z wychowania fizycznego (60 godzin).

Studia na II stopniu obejmują 930 godzin, przy czym studenci mają 900 godzin (114 ECTS), zajęć służących zdobywaniu pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. 120 ECTS przyporządkowano do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, nie prowadzi się zaś zajęć w formie *e-learningu* czy *blended learning*. Natomiast 89 ECTS są przypisane do grupy przedmiotów do wyboru, natomiast praktyki zawodowe to 2 ECTS. Przedmioty do wyboru obejmują konwersatoria, warsztaty, seminaria magisterskie. W ramach programu nie przewidziano zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W programie nie znalazły się zajęcia z wychowania fizycznego.

Profil studiów na obu stopniach opiera się na edukacji mocno zindywidualizowanej, dostosowanej do potrzeb i możliwości studenta, co wynika nie tylko z obecności w programie studiów zajęć do wyboru, wybieranych specjalności, ale też innych rozwiązań oferowanych przez Uczelnię, w tym systemowych tj. włączanie studentów w prace Centrum Analiz Społecznych i Ekonomicznych KUL. Jak wynika z analizy stanu faktycznego, a co potwierdzali swymi wypowiedziami w czasie spotkania ZO PKA z kadrą akademicką pracownicy Instytutu – proces kształcenia winien służyć rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb studentów, w wymiarze naukowym i edukacyjnym, czemu sprzyjać będą małe grupy zajęciowe oraz regularny, profesjonalny kontakt z pracownikami naukowymi podczas dyżuru w godzinach konsultacji. By podnieść swoje dydaktyczne kompetencje, również w zakresie indywidualnej współpracy ze studentem, pracownicy naukowci biorą udział w projektach systemowych mających na celu podniesienie kompetencji dydaktycznych.

Co ważne, student ma możliwość nieodpłatnego wyboru przedmiotów nieobjętych planem studiów z ogólnouniwersyteckiej oferty. Student, po uzyskaniu zgody dziekana, może wykorzystać „limit bezpłatnych punktów ECTS”, tj. ponadwymiarowa zestaw punktów ECTS (ponad 180 ECTS na studiach pierwszego stopnia i ponad 120 ECTS na studiach drugiego stopnia), które student może wykorzystać, zaliczając wybrane przez siebie zajęcia na innych kierunkach studiów, tym samym realizując swoje zainteresowania i uzupełniając wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. W przypadku studiów pierwszego stopnia wykorzystuje limit 18 punktów ECTS, a w przypadku studiów drugiego stopnia 12 punktów ECTS (co wynika z przepisów Regulaminu studiów, paragraf 17 pkt.1).

W programie studiów I stopnia przewiduje się 120 godzin lektoratów z wybranego języka nowożytnego. Studenci na studiach I stopnia dochodzą do znajomości języka obcego na poziomie B2 (język angielski, niemiecki i rosyjski). Studenci mogą skorzystać z lektoratów specjalistycznych tj. język angielski o profilu biznesowym czy język rosyjski o profilu biznesowo-turystycznym. Na I stopniu przewidziano w programie wykłady fakultatywne prowadzone w języku angielskim, które obecnie są zawieszone, tj. *Sociology in Europe* (30 h, rok II, semestr IV) i *New trends in sociology* (30 h, II rok, III semestr).

W programie studiów II stopnia przewiduje się 30 godzin lektoratów z wybranego języka nowożytnego oraz konwersatoria do wyboru w wymiarze 30 godzin. Ponadto w treściach kształcenia wybranych przedmiotów wprowadzana jest specjalistyczna terminologia obcojęzyczna. Studenci studiów II stopnia osiągają znajomość języka na poziomie B2+.

Dodatkowo w programie studenci mogą uczestniczyć w prowadzonych w języku angielskim wykładach (obecnie zawieszone): na I roku I semestr, na specjalności *Badania rynku i opinii społecznej*: *Consumerism in modern societies* oraz *Sociology of consumer society*, na specjalności *Organizacja i analiza przestrzeni publicznej*: *New trends in sociology* oraz *Sociology in Europe*; na specjalności *Komunikacja społeczna i międzykulturowa*: *Sociological Language and Imagination* oraz *Sociology of nations and civilisations*; 2. na I roku semestr II: *Modern Sociology – Basic Nations and Topics* (konserwatorium) oraz *Transformation of a Family* (konserwatorium aktualnie prowadzone). Ponadto Uczelnia, w ramach przedmiotów prowadzonych w języku polskim, na studiach I i II stopnia, wprowadza terminologię obcojęzyczną. Dodatkowo studenci mają możliwość korzystania z wykładów w językach obcych w ramach oferty WNS oraz innych wydziałów KUL.

Zgodnie z przepisami, tj. Uchwałą Senatu KUL z dnia 22 lutego 2018 roku w sprawie wprowadzenia do programu studiów I stopnia oraz do jednolitych magisterskich przedmiotu *Przedsiębiorczość* (warsztaty), do programu studiów wpisano zajęcia z przedsiębiorczości. Określono też ich wymiar ECTS (2 punkty), miejsce w programie studiów (na pierwszym roku) i wymiar godzinowy (30 h). Przedmiot kończy się zaliczeniem z oceną. Rzeczona Uchwała Senatu zamyka przedmiot *Technologie informacyjne*. W załączniku do Uchwały znalazły się efekty kształcenia realizowane na przedmiocie.

Struktura programu studiów na kierunku *socjologia* ma budowę trójdzielną tzw. moduł 1 jest związany z przedmiotami ogólnorozwojowymi i misyjnymi, moduł 2 stanowią przedmioty kierunkowe, natomiast moduł 3 – specjalnościowe. Na I stopniu studiów moduł 1 liczy 420 godzin, moduł 2 - 1005 godzin, moduł 3 – 540 godzin (łącznie 1965 godzin). W module 1 mieszczą się przedmioty w dwóch grupach: *Rozwój światopoglądowo-filozoficzny* oraz *Sprawności fizyczne, językowe i wspomagające rozwój przedsiębiorczości*. W module przedmiotów kierunkowych są treści związane z podanymi kwestiami: 1. *Pojęcie i geneza socjologicznego oglądu rzeczywistości*; 2. *Teoretyczne podstawy makro i mikrostrukturalnego opisu rzeczywistości społecznej*; 3. *Metody i techniki badań socjologicznych*; 4. *Wybrane perspektywy oglądu rzeczywistości w naukach społecznych*; 5. *Badania socjologiczne i szkolenia zawodowe*; 6. *Praktyki zawodowe*; 7. *Etyczne dylematy pracy socjologa*; 8. *Seminarium licencjackie i realizacja pracy dyplomowej*.

Na II stopniu moduł 1 liczy 60 godzin, moduł 2, czyli treści kierunkowe i ogólnorozwojowe – 465 godzin, moduł 3 specjalizacyjny – 405 godzin. W module 1 mieszczą się *Przedmioty misyjne*. W module przedmiotów kierunkowych i ogólnorozwojowych natomiast są treści związane z następującymi problemami: 1. *Procesy zmian współczesnego społeczeństwa w kontekście socjologicznym*; 2. *Subdyscypliny socjologii*; 3. *Metodologiczne podstawy nauk społecznych: gromadzenie, analizy i zastosowanie danych*; 4. *Język obcy nowożytny B2+*; 5. *Seminarium magisterskie i przygotowanie pracy magisterskiej*; 6. *Praktyki zawodowe*.

Realizacja programu studiów II stopnia jest pogłębieniem i poszerzeniem programu studiów I stopnia, dzięki czemu można stwierdzić, że kształcenie na kierunku jest zaplanowane w sposób spójny, kompleksowy, z wykorzystaniem posiadanych zasobów ludzkich, co odnosi się zarówno do kompetencji studentów, jak i kadry akademickiej.

Cenną cechą programu studiów na kierunku *socjologia* w IS KUL jest możliwość wyboru ścieżki naukowej zgodnej z zainteresowaniami studenta. Na studiach I stopnia studenci mają możliwość wyboru następujących czterech specjalności: *Animacja sportu rekreacyjnego i*

turystyki, *Śluby publiczne i polityka rodzinna, Socjologia gospodarki i Internetu, Społeczności lokalne i animacja kultury*. Student wybierający po I roku określony moduł (specjalność) zobowiązany jest do kontynuowania wybranego modułu (specjalności) w danym roku i kolejnym. Studia kończą się przygotowaniem pracy licencjackiej, obecnie na jednym z dwóch seminariów: *Badania społeczne i rynkowe* oraz *Socjologia problemów społecznych*.

Natomiast na studiach II stopnia studenci mają możliwość wyboru następujących trzech specjalności: *Badania rynku i opinii publicznej, Komunikacja społeczna i międzykulturowa, Organizacja i analiza przestrzeni publicznej*. Studentom studiów II stopnia zaś IS oferuje seminaria magisterskie do wyboru w powiększonym zakresie, tj. *Filozofia społeczna, Katolicka nauka społeczna, Socjologia gospodarki i teorii socjologicznej, Socjologia gospodarki i teorii socjologicznej, Socjologia makrostruktur i ruchów społecznych, Socjologia partycypacji społecznej*.

Pozytywnie należy ocenić pomysł tematycznego, problemowego profilowania seminariów, które nie tylko pozwalają poszerzyć kompetencje badawcze studentów, ale również uzupełniają wiedzę z określonego zakresu. Celowa byłaby cykliczna zmiana tematów seminariów, by zainteresować studentów innymi obszarami badań.

Nad jakością kształcenia na kierunku *socjologia* czuwa powołany w 2016 roku Zespół ds. Jakości Kształcenia i Strategii Rozwoju, ale w 2018 został przemianowany na Zespół ds. Jakości Kształcenia, Programów Studiów i Strategii Rozwoju. Jego zadaniem jest między innymi dbałość o spójność programów nauczania, jak również dyplomowanie.

Analiza stanu faktycznego pozwala na sformułowanie wniosku, że student ma możliwość osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku, jak również realizacji treści kształcenia w czasie przewidzianym programem studiów oraz przy poniesieniu przez studentów nakładu pracy mierzonego liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do programu studiów na ocenianym kierunku oraz do poszczególnych modułów kształcenia/przedmiotów. Wynika to m.in. ze spójności treści programowych, w tym treści przewidzianych dla kształcenia w zakresie znajomości języka obcego oraz praktyk zawodowych z efektami kształcenia zakładanymi dla ocenianego kierunku.

Obecne w programach studiów I i II stopnia treści wykładane są przy wykorzystaniu różnych rodzajów zajęć, przy czym dominującą formą są zajęcia o charakterze wykładowym, także na specjalnościach. Treści kształcenia bazują na aktualnych odkryciach i koncepcjach naukowych z zakresu nauk socjologicznych i innych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Są różnorodne i kompleksowe względem siebie, co pozwala na osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku. Dotyczy to również specjalności, które mają ścisły związek z badaniami naukowymi prowadzonymi w IS m.in.: z zakresu socjologii makrostruktur i mikrostruktur, socjologii partycypacji społecznej, społeczeństwa obywatelskiego, socjologii grup etnicznych, socjologii nowych ruchów społecznych, socjologii kultury i religii, socjologii prawa i moralności, socjologii wiedzy, socjologii osób starszych, socjologii sportu i turystyki, socjologii ciała, socjologii literatury, socjologii gospodarki itp.

Stosowane w ramach zajęć na I i II stopniu socjologii metody kształcenia (wykładowe tj. podające, problemowe, warsztatowe i ćwiczenia) sprzyjają nabywaniu wiedzy, wspomagają umiejętności badawcze studentów oraz stwarzają warunki na rozwój kompetencji społecznych, motywując ich do stawiania problemów, projektowania rozwiązań, samodzielnych studiów

literatury naukowej. Umożliwia to osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia i przygotowanie do dalszych etapów edukacyjnych.

Warto podkreślić, co deklarowali pracownicy IS KUL na spotkaniu z ZO PKA, że studenci aktywnie uczestniczą w działaniach naukowo-badawczych pracowników naukowych poszczególnych katedr, np. poprzez udział w badaniach empirycznych, konferencjach przez nich organizowanych czy zaproszenie do współautorstwa artykułów naukowych, autorstwa artykułu w pracach zbiorowych.

Cenną możliwością studiów jest fakt, że studia na kierunku *socjologia* mogą się odbywać w ramach indywidualnego toku studiów (ITS), polegającego na rozszerzeniu zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku przez wykorzystanie oferty dydaktycznej całego Uniwersytetu lub na udziale studentów w pracach badawczych (Regulamin Studiów KUL, § 7).

Władze Uczelni są przychylne studentom o ograniczonych możliwościach studiowania, bowiem studenci wychowujący dzieci, niepełnosprawni, uczestniczący w pracach badawczych, pracujący bądź studiujący na więcej niż jednym kierunku studiów mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów (IOS).

Ważną z punktu widzenia polityki równości szans jest wsparcie osób z niepełnosprawnością. Obecnie na kierunku *socjologia* studiuje siedem osób z niepełnosprawnością – jedna z dysfunkcją wzroku, jedna z dysfunkcją słuchu, jedna osoba poruszająca się na wózku i cztery osoby z innymi niepełnosprawnościami. Studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać z pomocy Centrum Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych (KUL CAN), zapewniającego m.in. pomoc w dostępie do wykładów i ćwiczeń, adaptację materiałów dydaktycznych oraz specjalistyczne oprogramowanie. Do ich dyspozycji pozostaje Pełnomocnik Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych. Na I roku socjologii studiuje obecnie niewidoma studentka; pracownicy IS zostali przeszkoleni przez specjalistów KUL CAN w zakresie organizacji procesu nauczania dostosowanego do jej potrzeb, tj. dla niej przygotowuje się adaptacje książek wykorzystywanych na zajęciach, jak też handoutów, testów, grafiki dotykowe. Cały system wsparcia procesu dydaktycznego, z kilkudniowym wyprzedzeniem, realizowany jest przez uczelnianą jednostkę CAMDDN – Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych dla Niewiadomych. Poza tym w Uczelni funkcjonuje Koło studentów słabosłyszących – SURDUS LOQUENS, przychodnia zdrowia KUL oraz CENIS – Centrum Edukacji Osób Niesłyszących i Słabosłyszących, oferujące indywidualne zajęcia z języka angielskiego dla osób z dysfunkcją słuchu oraz organizację pomocy w notatkach i języku migowym i fonogestach. Taka kompleksowa pomoc osobom z niepełnosprawnościami zasługuje na wyróżnienie i docenienie. Program studiów został pozytywnie zaopiniowany przez Kapitułę Pracodawców i Ekspertów IS KUL, którzy ocenili go jako „urozmaicony, kompleksowy, wpisuje się w potrzeby rynku pracy” (cytat z protokołu ze spotkania Kapituły z dnia 14.01.2019). Pozytywnie oceniono też formę i treści sylabusów, ale też praktyki studenckie – podpisanie umowy z pracodawcami.

Nieodłączną częścią programu studiów I i II stopnia są praktyki, wprowadzone do niego w celu kompleksowego przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy. Przewidziano praktyki obowiązkowe i nadobowiązkowe. Na studiach I stopnia praktyki zawodowe odbywają się po drugim roku studiów i obejmują 90 godzin (3 pkt. ECTS). Na studiach II stopnia praktyki zawodowe odbywają się po pierwszym roku studiów i obejmują 60 godzin (2 pkt. ECTS). Kwestie organizacji, przebiegu i ewaluacji praktyk regulują dokumenty: *Regulamin obowiązkowych praktyk studenckich realizowanych przez studentów na kierunku socjologia*

(studia stacjonarne I i II stopnia), Rozporządzeniu Rektora KUL z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie określenia zasad organizacji i odbywania praktyk obowiązkowych i nadobowiązkowych na studiach wyższych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II/ ROP-0101-116/17; rozwiązania wewnętrzne Instytutu Socjologii KUL.

Sylabus praktyk nie zawiera efektów kształcenia dla wiedzy, pomimo, iż prawidłowo wskazano cele przedmiotu, a pierwszym z nich jest: poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie umiejętności jej praktycznego wykorzystania. Dla I stopnia przypisano w zakresie umiejętności dwa efekty kształcenia (K_U01, K_U05, umożliwiające studentowi interpretację zjawisk społeczno-kulturowych w perspektywie łączącej klasyczne i współczesne tendencje w nauce i praktyce socjologicznej) i dwa w zakresie kompetencji społecznych (K_K05, K_K06, umożliwiające studentowi samodzielne zaplanowanie i przeprowadzenie zadań badawczych). Na II stopniu studiów w zakresie umiejętności przypisano dwa efekty kształcenia (K_U01, K_U02, m.in. wykorzystywania wiedzy socjologicznej do badania i opisu wybranych procesów i zjawisk społecznych) i trzy efekty w zakresie kompetencji społecznych (K_K01, K_K02, K_K03 dotyczące samodzielności badawczej, stałego podnoszenia kwalifikacji i uczenia się). Rada Instytut Socjologii na posiedzeniu w dniu 09.05.2018 r. pozytywnie zaopiniowała regulamin praktyk zawodowych.

Regulamin praktyk dopuszcza możliwość zaliczenia na poczet części lub całości praktyk innej aktywności zawodowej odbywanej w czasie studiów, o ile przedstawiony przez praktykanta harmonogram wykonanych czynności uznany zostanie przez opiekuna praktyk za spełniający wymogi założonych efektów kształcenia. W przypadku zaliczenia praktyk na podstawie prowadzenia własnej działalności gospodarczej student dodatkowo powinien dostarczyć stosowne dokumenty potwierdzające jej prowadzenie. Istnieje też możliwość zaliczenia praktyk na podstawie zatrudnienia/stażu na stanowisku zgodnym z profilem kierunku studiów. Student ma możliwość zaliczenia praktyk na podstawie prowadzenia własnej działalności gospodarczej, zatrudnienia/stażu na stanowisku zgodnym z profilem kierunku, praktyki w ramach programu ERASMUS+ oraz wolontariatu.

Student może odbyć praktyki w różnych instytucjach i organizacjach, zgodnie z wybraną ścieżką kształcenia, tj. specjalnością. Regulamin praktyk na kierunku *socjologia* zakłada praktyki w: 1) instytucjach i agencjach badawczych, lub ośrodkach badań opinii publicznej (wybrane przykłady miejsc praktyk w latach 2013-2018: Urząd Statystyczny w Lublinie; WIM Biuro Badań Marketingowych i Opinii Społecznej; Biuro Badań Rynku ASPEKT); 2) firmach branży IT (wybrane przykłady miejsc realizacji praktyk w latach 2013-2018: Agencja Interaktywna Elander; ITLOGY...); 3) lokalnych, regionalnych, krajowych i międzynarodowych instytucjach medialnych; instytucjach kulturalnych; firmach szkoleniowych, firmach consultingowych, agencjach reklamowych (wybrane przykłady miejsc praktyk w latach 2013-2018: TVP Oddział Lublin; Polskie Radio Lublin; Vivid Consulting Sp. z o. o.; Pracownia Reklamy Adam Syrtów); 4) instytucjach administracji państwowej i samorządowej; placówkach oświatowych/ instytucjach pozarządowych działających w sektorze usług społecznych; organizacjach pożytku publicznego, w tym podmiotach ekonomii społecznej (wybrane przykłady miejsc praktyk w latach 2013-2018: Lubelski Urząd Wojewódzki; Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie; Zakład Karny w Białej Podlaskiej; Fundacja Centrum Rozwoju Lokalnego w Lublinie; Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie; Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie; Związek Stowarzyszeń

Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych; Klub Młodzieżowy Stowarzyszenie „Łabędź”; Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego; Stowarzyszenie „Przeszłość-Przyszłości”; Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Schronisko dla Bezdomnych; Stowarzyszenie OAKP); 5) krajowych i europejskich instytucjach o charakterze pomocowym i opiekuńczym, a także w dziedzinie szeroko rozumianej pracy socjalnej (wybrane przykłady miejsc praktyk latach 2013-2018: Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom”; Platforma Aktywności Spółdzielnia Socjalna; Środowiskowy Dom Samopomocy w Józefowie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie; Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty w Lublinie; Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo; Europejska Fundacja Opieki w Lublinie; Dom Dziecka im. Janusz Korczaka w Lublinie); 6) dużych i średnich przedsiębiorstwach, przede wszystkim w działach public relations, które są odpowiedzialne za kształtowanie relacji przedsiębiorstwa z otoczeniem społecznym (wybrane przykłady miejsc praktyk w latach 2013-2018: CCTE Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, Lubelski Park Naukowo-Technologiczny, Eko-Mar, „Supon”- Lublin sp. zo.o, Fundacja edukacyjna „Transformacje”. Tak szeroka gama instytucji, w których studenci odbywają praktyki, a wynikająca ze specyfiki wybieranych specjalności na studiach I i II stopnia, zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Należy także uznać, że efekty kształcenia zakładane dla praktyk są specyficzne dla wizytowanego kierunku i spójne z efektami kształcenia zakładanymi dla kierunku „socjologia”.

W celu zapoznania studentów z możliwościami, które oferuje im rynek pracy, Koło Studentów Socjologii organizowało konferencję pt.: *Socjolog na rynku pracy*. W latach 2013-2018 odbyły się dwie edycje (2014 i 2017 rok). Gośćmi byli m.in. przedstawiciele organów samorządu terytorialnego, służb zatrudnienia, firm rekrutacyjnych, czy pracownicy organizacji pozarządowych.

Student ma możliwość odbycia praktyki nadobowiązkowej. Ich organizacją zajmuje się Biuro Karier KUL, które na mocy porozumienia z IS KUL, ma za zadanie pozyskiwania nowych ofert praktyk (zarówno obowiązkowych, jak i nadobowiązkowych). Biuro Karier KUL publikuje oferty praktyk na stronie internetowej.

Studenci ewaluuja formy i sposoby organizacji praktyk studenckich poprzez ankiety. Jej celem jest poznanie opinii studentów na temat satysfakcji z odbytej praktyki, orientacja w zakresie realizacji przypisanych praktykom efektów kształcenia oraz selekcja instytucji przyjmujących dla studentów, którzy jeszcze praktyki nie odbyli. Pierwsza ankieta ewaluacyjna została przeprowadzona w styczniu bieżącego roku (2019). Trzeba też podkreślić, że w każdym semestrze odbywają się co najmniej dwa spotkania, podczas których Opiekun praktyk zapoznaje studentów z celami i zasadami odbywania praktyk, instytucjami rekomendowanymi oraz odpowiada na pytania i wątpliwości zgłaszane przez studentów. Służy też pomocą w kwestii corocznej organizacji praktyk dla poszczególnych osób.

Pozytywnie należy ocenić sposoby organizacji studiów, który z jednej strony zakłada jego informatyzację (na mocy Zarządzenia Prorektora ds. nauki i kształcenia nr ROP- 0102-13/17 z dnia 18 grudnia 2017 w sprawie określenia zasad dokumentowania przebiegu studiów w postaci elektronicznej). Z drugiej strony uwzględnia indywidualne potrzeby studentów, posiadających określony światopogląd. Zarządzenie Rektora ROP-0101-103/17 z dnia 23 listopada 2017 roku w sprawie określenia zasad organizacji zajęć dydaktycznych i konsultacji opisuje dokładnie sposób organizacji zajęć, włącznie z koniecznością uszanowania chęci

uczestnictwa przez studentów studiów niestacjonarnych i podyplomowych we Mszy Świętej. Program studiów i treści nauczane zostały dostosowane do aktualnie wymaganych trendów przez rynek pracy. W tym zakresie na uwagę zasługują przedmioty Design Thinking oraz Social media marketing, wpisujące się w rosnące zapotrzebowanie w wykorzystanie mediów społecznościowych. Stosowane metody dydaktyczne są zróżnicowane, uzależnione od konkretnego przedmiotu np. dla Design Thinking zaplanowano weryfikację efektów kształcenia w postaci indywidualnego projektu wykonanego metodą Design Thinking. Studenci - uczestnicy spotkania z ZO PKA potwierdzili zarazem, że harmonogram zajęć jest dopasowany odpowiednio do potrzeb studentów, który charakteryzuje się zachowaniem odpowiedniej higieny pracy. Tego problemu nie stwierdzono również w przypadku liczebności grup zajęciowych, która wynika przede wszystkim z bardzo kameralnego charakteru kierunku. Należy zatem pozytywnie ocenić zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych i sposoby jego realizacji na ocenianym kierunku z zasadami higieny procesu nauczania.

2.2.

Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia na kierunku *socjologia* prowadzonym na WNS KUL należy ocenić pozytywnie, bowiem jej ocena prowadzona jest na każdym etapie kształcenia, na wszystkich rodzajach zajęć, co jest szczegółowo opisane w sylabusach przedmiotu, dostępnych na stronie internetowej Uczelni. Karty przedmiotów zawierają następujące informacje: organizator, liczba godzin na tydzień/semestr, kod ECTS, język wykładowy, cele przedmiotu (jednak bez odniesienia do efektów kształcenia), wymagania wstępne, efekty kształcenia dla przedmiotu (wybrane z ogólnej puli efektów kierunkowych), metody dydaktyczne, treści programowe przedmiotu, kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, literatura podstawowa i uzupełniająca. Można byłoby bardziej szczegółowo opisać efekty, np. sformułować każdy efekt przedmiotowy w sylabusie i odnieść go do efektu kierunkowego (efektów kierunkowych), efektu zawartego w Polskiej Ramie Kwalifikacji, a także opisany jest sposób weryfikacji tego efektu (m.in. test pisemny, odpowiedź ustna, prezentacja, projekt, praca w grupach). Sylabusy są weryfikowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Należy zwrócić uwagę, że nie wszystkie sylabusy są wypełnione w takim samym stopniu przez prowadzących.

Pozytywną stroną jest fakt, że wszystkie informacje dotyczące procesu kształcenia (niektóre w przystępnej nierozbudowanej formie) są dostępne dla studentów na stronie internetowej Wydziału (w zakładce dla kierunku), jak również na indywidualnych kontach studentów systemu i w dziekanacie (do wglądu).

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów kształcenia reguluje zarządzenie Rektora KUL w sprawie systemu weryfikacji efektów kształcenia z dnia 12 V 2015 roku. W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wprowadzony został system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów (zasady oceniania zawarte w sylabusach, hospitacje zajęć), praktyk studenckich (zgodnie z regulaminem) oraz procesu dyplomowania (coroczne recenzje eksperckie prac dyplomowych). Za podsumowanie oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odpowiada Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, która sugeruje i wdraża zalecenia naprawcze.

W Uczelni funkcjonuje wiele kompleksowych rozwiązań dotyczących monitorowania realizacji efektów kształcenia, np. Uchwała Senatu z dnia 31 stycznia 2013 roku w sprawie określenia wytycznych programowych czy Zarządzenie ROP Rektora KUL w sprawie określenia harmonogramów działań związanych z planowaniem zajęć dydaktycznych, uruchamianiem nowych kierunków studiów oraz rekrutacją na studia kandydatów polskich i zagranicznych, w którym opisane są szczegółowo kwestie dydaktyczne, formalne i merytoryczne i kadrowe.

Ich realizację kontroluje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, która na bieżąco monitoruje realizację programu studiów, np. zawiesza przedmioty, które to zmiany postuluje rada Instytutu Socjologii – w ramach prowadzonych specjalności, np. tematycznego seminarium magisterskiego – *Socjologia moralności* czy *Socjologia grup etnicznych* czy zatwierdzanie regulaminu praktyk.

Weryfikacja osiągnięć efektów kształcenia przebiega wielotorowo – przez nauczycieli akademickich, organizujących zaliczenia i egzaminy w sesji zimowej i letniej, jak również przez koordynatorów przedmiotów oraz przez członków Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Programów Studiów i Strategii Rozwoju. W proces oceny osiągania zakładanych efektów kształcenia włączeni są interesariusze zewnętrzni jako potencjalni pracodawcy, członkowie Kapituły Pracodawców. Ponadto osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia możliwe jest przez osiągnięcie efektów przedmiotowych, w trakcie praktyk zawodowych, w trakcie seminarium dyplomowego, przygotowania pracy dyplomowej oraz poprzez egzamin dyplomowy.

Metody weryfikowania osiąganych efektów kształcenia winny być zależne od specyfiki przedmiotu. W dużej mierze się tak dzieje, choć przeważają zaliczenia w formie prac pisemnych, dyskusje dydaktyczne i debaty, testowanie i prezentacje multimedialne przygotowywane na zajęcia, co odpowiada przyjętemu dla kierunku profilowi ogółoakademickiemu. Jeśli dla danego przedmiotu został wskazany egzamin, to przeprowadza się go w formie ustnej lub pisemnej z możliwością wykorzystania innych form, tj. praca pogładowa, opracowanie konspektu/scenariusza zajęć czy obserwacja. Ocena osiągnięć studentów opiera się na podstawie ustalonych jasnych i jawnych kryteriów, które są jednakowe dla wszystkich studentów, wpisane do sylabusu.

Analizy wyników nauczania dokonuje przede wszystkim prowadzący zajęcia. Źródłem informacji są również ankiety ewaluacyjne, hospitacje i sugestie formułowane na ich podstawie przez kierowników katedr sprawujących pieczę nad przedmiotami prowadzonymi przez pracowników. Ocena poziomu osiągania zakładanych efektów kształcenia stanowi cenną wskazówkę podczas opracowywania sylabusów, wpływa na korekty treści i modyfikację stosowanych metod dydaktycznych. Przy kolejnej edycji przedmiotu brane są pod uwagę sugestie, dotyczące treści i formy prowadzonych zajęć. Istotnym czynnikiem doskonalenia procesu kształcenia są hospitacje, prowadzone przez kierowników katedr, a w przypadku kierowników, przez innych samodzielnych pracowników naukowych z Instytutu. Wyniki hospitacji są protokołowane, przekazywane do wiadomości osoby hospitowanej. Ponadto raz w roku osoba kierująca Zespołem ds. Jakości Kształcenia, Programów Studiów i Strategii Rozwoju, przygotowuje roczny raport z hospitacji, przedstawiany Dyrektorowi IS oraz pracownikom podczas walnego zebrania.

Efekty kształcenia dokumentowane są w różnych formach, takich jak prace egzaminacyjne, zaliczeniowe, prace częściowe, kolokwia, referaty, prezentacje, a także w wypełnionych

dziennikach praktyk i sprawozdaniach z praktyk, a na zakończenie procesu kształcenia w pracach dyplomowych i protokołach egzaminów prac dyplomowych. Nauczyciele akademicki przechowują dokumentację w wersji papierowej (w katedrach) lub elektronicznej przez rok od zakończenia realizacji przedmiotu. Analiza protokołów prac etapowych oraz samych prac etapowych, prowadzona w trakcie wizytacji ZO PKA na WNS KUL nie wykazała żadnych uchybień. Z analizy protokołów z zajęć i zaliczeń wynika ponadto, że oceny studentów są zróżnicowane.

Z punktu widzenia realizowania ogólnoakademickiego profilu studiów, istotne jest weryfikowanie efektów kształcenia poprzez realizację zajęć rozszerzających kompetencje badawcze i odpowiednich praktyk zawodowych. W Uczelni zaproponowano wieloetapowy i wieloaspektowy system oceny praktyk zawodowych, koordynowanych przez przygotowanego do tego typu działań opiekuna praktyk ze strony Uczelni. W czasie wizytacji opiekun praktyk zaprezentował system oceny praktyk i weryfikacji efektów kształcenia, który opiera się na zapisach zawartych w Zarządzeniu Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie określenia zasad organizacji i odbywania praktyk obowiązkowych i nadobowiązkowych na studiach wyższych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Efekty kształcenia uzyskane podczas odbywania praktyk zawodowych dokumentowane są w dziennikach praktyk, zawierających potwierdzenie wykonywanych zadań oraz podsumowującą opinię zewnętrznego opiekuna praktyk. Do stopnia uzyskania efektów kształcenia odnosi się na poziomie Instytutu opiekun praktyk, zaś szczegółowe metody ustalane są zgodnie z zatwierdzonym regulaminem praktyk.

Kształcenie na kierunku *socjologia* kończy się egzaminem dyplomowym. Egzamin dyplomowy pozwala na weryfikację efektów kształcenia odnoszących się do poszczególnych przedmiotów realizowanych w toku studiów oraz pozwala na weryfikację problematyki zawartej w pracy dyplomowej (wybór pytań jest losowy).

Praca dyplomowa ma zwykle charakter empiryczny, badawczy, chociaż prace dyplomowe przygotowywane przez studentów IS dzielą się na trzy podstawowe rodzaje: 1. Prace dyplomowe o charakterze teoretycznym, przygotowywane na podstawie literatury przedmiotu; 2. Prace dyplomowe o charakterze empirycznym, ale przygotowywane na podstawie danych zastanych; 3. Prace dyplomowe o charakterze empirycznym, przygotowywane na podstawie danych pierwotnych, zbieranych i opracowywanych przez studenta. Przy ich pisaniu obowiązuje metodyka przygotowania pracy dyplomowej określona w Uchwale Senatu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia zasad dyplomowania na Uniwersytecie (729/III/22 ze zm.) oraz zasadach dyplomowania na Wydziale Nauk Społecznych KUL w stosunku do studentów, którzy rozpoczęli studia po 1 października 2013 r.

Tematyka prac licencjackich jest związana z profilem dwóch seminariów – socjologia problemów społecznych oraz badania społeczne i rynkowe. Z kolei tematyka prac magisterskich jest ściśle powiązana z kierunkami badań poszczególnych Katedr Instytutu Socjologii i odpowiadających im seminariów magisterskich: filozofia społeczna, socjologia gospodarki i teorii socjologicznej, socjologia makrostruktur i ruchów społecznych, socjologia partycypacji społecznej, katolicka nauka społeczna.

Ocena przedłożonych prac dyplomowych nie wykazała uchybień, oceny wystawiane przez nauczycieli były zasadne. Prace dyplomowe podlegają weryfikacji programem

antyplagiatowym OSA, który Uczelnia wprowadziła w roku akademickim 2017/2018. Kwestię tę reguluje Zarządzenie Rop-0101-100/17 Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 16listopada2017r.w sprawie zasad polityki antyplagiatowej oraz badania oryginalności prac dyplomowych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Służy to także ocenie weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia.

Analizując stan faktyczny w zakresie dyplomowania należy ocenić pozytywnie zgodność prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań z koncepcją kształcenia, efektami kształcenia a także profilem kształcenia oraz dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi, wskazanymi jako te, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku.

Sposobem weryfikowania osiągania przez studentów efektów kształcenia jest monitoring losów absolwentów, który prowadzony jest na poziomie uczelni od 2011 roku w ramach programu Badania Losów Zawodowych Absolwentów. Badanie dotyczące zatrudnienia absolwentów jest przeprowadzane raz w roku. Na podstawie dotychczas przeprowadzonych badań można stwierdzić, że poziom nauczania ocenia bardzo dobrze lub dobrze 76% absolwentów. Prawie 2/3 badanych pracuje zawodowo (63%), a 1/4 kontynuuje naukę (26%). Około 1/10 nie ma zatrudnienia i nie kontynuuje nauki (11%). Wskaźnik zatrudnienia absolwentów studiów magisterskich jest jeszcze wyższy i wynosi blisko 80%.

Ponadto program studiów, w tym treść i sposób redakcji sylabusów, oceniany jest podczas posiedzeń byłej wydziałowej, a obecnie utworzonej dla dyscypliny socjologia, Kapituły Pracodawców i Ekspertów, funkcjonującej od bieżącego roku akademickiego przy IS. Kapituła obejmuje podmioty reprezentujące różne obszary życia społecznego i gospodarczego, będące potencjalnym miejscem zatrudnienia socjologów. Obecnie wchodzi do niej pięć podmiotów, przedstawicieli instytucji administracji rządowej i samorządowej, organizacji pozarządowych, instytucji badawczych, mediów. Głównym zadaniem Kapituły jest ocena programów studiów i uzyskiwanych przez studentów kompetencji z punktu widzenia przydatności dla potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego.

Powyżej opisane sposoby weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia świadczą o wysokim poziomie profesjonalizmu w zakresie kształcenia, wysokiej świadomości procedur oraz systemowości procesu kształcenia.

Podsumowując, należy pozytywnie ocenić trafność doboru, specyficzność, kompleksowość i różnorodność metod sprawdzania i oceny, w powiązaniu z zapewnieniem sprawdzenia i oceny wszystkich zakładanych efektów kształcenia na poziomie modułów zajęć, w tym w szczególności sprawdzenia i oceny efektów obejmujących co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań – w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia oraz udział w badaniach – w przypadku studentów studiów drugiego stopnia, praktyk zawodowych oraz zajęć z języka obcego, a także dyplomowania. Dotyczy to także możliwości przekazania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie studiów oraz na zakończenie procesu kształcenia, co zostało potwierdzone na spotkaniu z ZO PKA. W spotkaniu podczas wizytacji wzięli udział przedstawiciele wszystkich lat studiów I i II stopnia, którzy przedstawili mocne, jak i słabe strony Wydziału Nauk Społecznych, jak również samego programu studiów oraz możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W ocenie uczestników spotkania program kształcenia pozwala na wybór indywidualnej ścieżki kształcenia. Jednakże są elementy, które wg studentów mogłyby zostać zmienione, tj. uatrakcyjnienie programu kształcenia, który kładłby większy nacisk na

praktyczny wymiar kształcenia. Dzięki temu można byłoby uzyskać większą zgodność koncepcji kształcenia z tendencjami na rynku pracy w tym sektorze.

Wydział Nauk Społecznych realizuje również szereg działań zmierzających do aktywizowania studentów do realizacji badań naukowych, poprzez współpracę przy projektach badawczych oraz tych, związanych z działalnością w Kole Naukowym. Do takich działań można zaliczyć współpracę w Dniach Społecznych, które od ponad 50 lat są jedną z najważniejszych konferencji studentów Socjologii KUL. Należy również zaznaczyć, że program studiów obejmuje również szereg działań zmierzających do przygotowania studenta do wejścia na rynek pracy - praktyki obowiązkowe i fakultatywne. Realizowane praktyki pozwalają na uzyskanie odpowiedniego doświadczenia, szczególnie jeżeli ich miejscem jest instytucja dająca odpowiednie warunki do ich realizacji. Metody kształcenia nie powinny opierać głównie na zajęciach wykładowych, ponieważ zdecydowana większość powinna praktycznie angażować studentów do pracy własnej, poprzez realizację projektów, badań, czy prezentacji z wykorzystaniem różnych metod analitycznych.

W ocenie studentów formy ewaluacji charakteryzują się przejrzystością zasad, obejmują treści realizowane podczas zajęć dydaktycznych i skutecznie weryfikują uzyskanie odpowiednich efektów kształcenia. Studenci potwierdzili również, że posiadają odpowiednią wiedzę na temat realizowanych treści kształcenia, zasad oceniania i prowadzenia zajęć, ponieważ prowadzący zajęcia dydaktyczne zazwyczaj przedstawiają podczas pierwszych zajęć wszystkie zapisy zawarte w kartach przedmiotu. Zasady oceniania charakteryzują się sprawiedliwym i miarodajnym wymiarem. Zasady są przejrzyste i wymagają od studentów aktywnej postawy umożliwiającej im zaliczenie danego przedmiotu. Każdy student posiada możliwość otrzymania informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Ma to miejsce podczas wyznaczonych wcześniej dyżurów, kiedy student może bezpośrednio skonfrontować swoje uwagi oraz sugestie lub w indywidualnym kontakcie studenta z prowadzącym zajęcia dydaktyczne dzięki poczcie elektronicznej lub kontakcie telefonicznym.

Podsumowując, należy wskazać na bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny studentów, jak również trafność doboru nauczycieli akademickich przeprowadzających sprawdzanie i dokonujących oceny osiągnięcia efektów kształcenia do celu, przedmiotu i zakresu oceny z przedmiotu. Ze względu na wymiar etyczny, realizowany w koncepcji kształcenia, jak i na poziomie programu studiów, trzeba uznać, że zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z sprawdzaniem i oceną efektów kształcenia oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem są traktowane jako nieodłączny element kształcenia na kierunku i włączone proces formowania i osiągania założonych kierunkowych efektów kształcenia. Łączy się to z równym traktowaniem studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów kształcenia do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

2.3.

Sposób rekrutacji na studia na kierunku *socjologia* należy ocenić w sposób pozytywny. Przebieg rekrutacji regulowany jest na poziomie Uniwersytetu. Wg postanowień ogólnych na I

stopień studiów wynik rekrutacji zależy od posiadanej matury, bowiem kandydaci z tzw. „nową maturą” (gdy wyniki egzaminów są wyrażone w skali procentowej) biorą udział w konkursie świadectw dojrzałości. Punktowany jest wynik z jednego z następujących przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny, geografia, historia, informatyka, matematyka, wiedza o społeczeństwie. W przypadku „starej matury”, ale i świadectwa uzyskanego za granicą, również organizowany jest konkurs świadectw, ale bierze się wówczas pod uwagę oceny końcowe z jednego z następujących przedmiotów: biologia, geografia, historia, język polski, język obcy nowożytny, matematyka, wiedza o społeczeństwie. Matura międzynarodowa natomiast uprawnia do przyjęcia na studia wszystkich kandydatów, którzy na egzaminie IB otrzymali łączną sumę punktów przynajmniej 28.

Przyjęcie na II stopień studiów jest uwarunkowane wynikami ocen na dyplomie ukończenia studiów I stopnia, w tym socjologii. Ostateczną decyzję, na podstawie decyzji Komisji Rekrutacyjnej, o przyjęciu podejmuje dziekan WNS, określając warunki, termin i sposób uzupełnienia różnic programowych, z uwzględnieniem efektów kształcenia uzyskanych w innej szkole wyższej, wyrażonych w punktach ECTS przypisanych do przedmiotów w programie kształcenia KUL. Studenci wybierający socjologię jako drugi kierunek, lub przenoszący się na KUL z innych uczelni, mają obowiązek uzupełnienia różnic programowych oraz możliwość uzyskania zaliczenia (z przedmiotu wcześniej zaliczonego na innym kierunku lub uczelni) na podstawie wpisu dziekańskiego. W roku akademickim 2018/2019 przedmiotami uzupełniającymi są *Zastosowanie pakietu SPSS w analizie danych empirycznych* (ćwiczenia), *Metody badań ilościowych* (wykład).

Powyżej opisane warunki przyjęcia na studia na kierunku *socjologia* na WNS KUL są poprawne i obiektywne, a także kompleksowe, bowiem umożliwiają przyszłym studentom osiągnięcie w toku studiowania wszystkich efektów kształcenia (szczególnie ważne jest to w przypadku osób studiujących na innym niż *socjologia* kierunku na studiach I stopnia). Gwarantują też bezstronność oraz nie dyskryminują nikogo w tym zakresie.

Uczelnia przewiduje możliwość potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym. Kwestie te reguluje Regulamin potwierdzania efektów uczenia się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, przyjęty Uchwałą Senatu KUL z dnia 25 VI 2015 r. (755/IV/8).

Proces dyplomowania szczegółowo regulowany jest zapisami Uchwały Senatu KUL z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia zasad dyplomowania na Uniwersytecie (729/III/22 ze zm.), zasadami dyplomowania na Wydziale Nauk Społecznych KUL oraz Regulamin Studiów KUL. Od 2006 roku na mocy Uchwały Instytutu Socjologii z KUL z dnia 24 października 2006 roku w sprawie standardów prac licencjackich na kierunku obowiązują standardy pisanie prac dyplomowych (tj. np. minimum 40 stron dla prac licencjackich, ale też 20 pozycji w bibliografii, ściśle określone terminy) W 2008 roku Uchwałą Instytutu Socjologii z KUL z dnia 15 września 2008 roku w sprawie standardów prac magisterskich określono je dla prac magisterskich (tu analogicznie minimum 70 stron). Obie uchwały uzupełniają Uchwała Instytutu Socjologii z KUL z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie przebiegu egzaminu dyplomowego oraz Uchwała Instytutu Socjologii z KUL z dnia 6 kwietnia 2011 roku w sprawie też na egzamin licencjacki i magisterski. Ich wymogi zostały wzmocnione w 2013 roku Uchwałą Senatu z dnia 6 czerwca 2013 roku w sprawie wprowadzenia zasad dyplomowania, gdzie znajduje się Załącznik nr 1 do Uchwały nr 729/III/22 – Ogólne zasady edytorskie prac

dyplomowych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Tak określone wymogi dotyczące przygotowania i obrony pracy dyplomowej pozwalają na osiągnięcie efektów kształcenia w tym zakresie i prowadzą do uzyskania tytułu zawodowego licencjata bądź magistra.

W Instytucie Socjologii KUL prowadzi się dodatkowe, warte wyróżnienia działania z zakresu doskonalenia procesu dyplomowania. Jest to m.in. konkurs na najlepszą pracę magisterską, w której przewidziano nagrody pieniężne (jednakże w zeszłym roku 2017/2018 nie zgłoszono żadnej z kandydatur). Ponadto instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Programów Studiów i Strategii Rozwoju, prowadzi coroczną ewaluację 10% wszystkich obronionych na Wydziale prac dyplomowych i magisterskich oraz ich recenzji. Powołany przez Zespół ekspert ocenia wnikliwość opinii, szczegółowość, sposób oceny, zasadność oceny i stawia propozycję własnej oceny pracy. Na podstawie tych ekspertyz Zespół przygotowuje raport podsumowujący wnioski i stawia własne, np. wniosek w sprawie przygotowania jednego formularza oceny pracy przez powołanego eksperta.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kształcenie na kierunku *socjologia* na studiach I i II stopnia prowadzonych na WNS KUL realizowane jest w pełni zgodnie z obowiązującymi przepisami. Analiza programów i planów studiów, modułów oraz sylabusów przedmiotów daje mocne podstawy do stwierdzenia, iż studenci kierunku *socjologia* zdobędą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne umożliwiające realizację zadań określonych w sylwetce absolwenta kwalifikacji. Proporcja liczby godzin realizowanych w poszczególnych formach umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia i właściwie uwzględnia specyfikę profilu ogólnoakademickiego. Dobór treści kształcenia nie budzi jakichkolwiek zastrzeżeń, tak w przypadku programów kształcenia, jak i poszczególnych przedmiotów, co wynikać może z silnej korelacji między wykładanymi treściami a prowadzonymi przez kadrę badaniami naukowymi. **Mocną stroną** na ocenianym kierunku jest właściwy i wyczerpujący dobór treści programowych z tego zakresu, co uwidacznia się zarówno w programie studiów, ale i realizowanych przez studentach pracach dyplomowych. Dobór ten uwzględnia najnowsze badania, jak i tradycję myślenia socjologicznego. **Mocną stroną** studiów jest właściwa sekwencja przedmiotów w poszczególnych modułach i semestrach oraz czas trwania kształcenia, który daje studentom realną możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Jest on spójny z założonymi efektami kształcenia, a także uwzględnia aktualny stan wiedzy w zakresie socjologii, co gwarantuje wysoko oceniana kadra akademicka. Pozytywnie należy ocenić przedmioty tzw. „misyjne” związane z profilem uczelni, które jednak nie wpływają negatywnie na profesjonalizm kształcenia, a raczej wywołują i kształtują właściwą postawę etyczną.

Nie ma zastrzeżeń dotyczących czasu i form organizacyjnych trwania procesu kształcenia. Jest on wystarczający do osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia oraz zgodny z przepisami nadrzędnymi. Umożliwia realizację treści programowych i efektów kształcenia, uwzględnia nakład pracy własnej studenta uwzględniony w przypisanej przedmiotom wartości punktów ECTS. Za **mocną stronę** można uznać fakt, iż Wydział w znacznym stopniu zapewnia studentom kierunku *socjologia* elastyczność w doborze modułów kształcenia, w

wymiarze większym niż 30% liczby punktów ECTS (szczególnie na II stopniu, który z zasady wymaga większej samodzielności od studenta). Punktacja ECTS, w szczególności sposób przydzielania punktów poszczególnym przedmiotom kształcenia nie budzi zastrzeżeń, jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa. Stosowane metody i formy pracy właściwie przygotowują studentów do samodzielnego uczenia się. Za **mocną stronę** należy uznać fakt, iż prowadzi się zajęcia w językach obcych oraz możliwość skorzystania z innych uniwersyteckich zajęć w językach obcych dla studentów zainteresowanych (nieodpłatnie).

Nie stwierdzono żadnych uchybień w procedurze i praktyce procesu dyplomowania, a jego zasady wskazują na przemyślaną koncepcję działań w tym zakresie. Prawidłowo i wielotorowo zorganizowano weryfikację efektów związanych z praktyką, co skutkuje ułatwieniem odnalezienia się na rynku pracy. Nie ma zastrzeżeń do ich realizacji. Właściwie dobrano miejsca realizacji praktyki, dostosowując je do specjalności. Nie ma zastrzeżeń dotyczących przyjętych kryteriów i zasad rekrutacji. Są one w pełni zgodne z wymaganiami zawartymi w dokumentach prawnych i umożliwiają właściwy dobór kandydatów. Uczelnia przyjęła rozwiązania umożliwiające identyfikację efektów uczenia się poza systemem studiów. Podczas wizytacji do ZO nie zgłoszono problemów w odniesieniu do warunków równego traktowania studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, a analizowane dokumenty potwierdzają przestrzeganie zasady bezstronności i przejrzystości tego procesu.

Dobre praktyki

1. Student ma możliwość nieodpłatnego wyboru przedmiotów nieobjętych planem studiów z ogólnouniwersyteckiej oferty, po uzyskaniu zgody dziekana, może wykorzystać limit bezpłatnych punktów ECTS. W przypadku studiów pierwszego stopnia wykorzystuje limit 18 punktów ECTS, a w przypadku studiów drugiego stopnia 12 punktów ECTS (co wynika z przepisów Regulaminu studiów, paragraf 17 pkt.1).
2. Pomysł tematycznego, problemowego profilowania seminariów, które nie tylko pozwalają poszerzyć kompetencje badawcze studentów, ale również uzupełniać wiedzę z określonego zakresu. Celowa byłaby jednak cykliczna zmiana tematów seminariów, by zainteresować studentów innymi obszarami badań.
3. Kompleksowy system wsparcia osób z niepełnosprawnością, oferujących różnorodne wsparcie w procesie osiągania założonych efektów kształcenia na kierunku.
4. Rozbudowane działania mające na celu podnoszenie jakości procesu dyplomowania, tj. w IS KUL prowadzi się coroczny konkurs na najlepszą pracę magisterską, a także ma miejsce ewaluacja prac dyplomowych jak jedno z działań Zespół ds. Jakości Kształcenia, Programów Studiów i Strategii Rozwoju, polegająca na weryfikowaniu poziomu 10% wszystkich obronionych na kierunku prac licencjackich i magisterskich wraz z ich recenzjami.
5. Współpraca Instytutu Socjologii z uczelnianym Biurem Karier w zakresie pozyskiwania nowych miejsc i stanowisk praktyk zawodowych dla studentów (zarówno obowiązkowych, jak nieobowiązkowych).

Zalecenia

1. Wdrożenie działań monitorujących realizację praktyk zawodowych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II realizuje politykę jakości, która jest spójna z misją i strategią rozwoju Uczelni przyjętą do realizacji na lata 2014-2020 na mocy Uchwały Senatu Nr 740/III/1 z dnia 29 maja 2014 r. Ponadto strategiczne cele jakościowe zostały wyznaczone w strategii rozwoju Wydziału Nauk Społecznych, w tym Instytutu Socjologii. Realizację polityki jakości wspiera Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, w ramach którego określone zostały poszczególne założenia, cele i procedury. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia obejmuje czynności związane z projektowaniem, zatwierdzaniem, monitorowaniem i okresowym przeglądem programów kształcenia, w których uczestniczą interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni.

Istotną rolę w procesie zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na poziomie Uczelni pełni Uniwersytecka Komisja ds. Jakości Kształcenia, która stanowi ciało doradcze dla Rektora. W skład Uniwersyteckiej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi: Pełnomocnik ds. jakości kształcenia, jako przewodniczący, Prorektor ds. Studenckich, Prorektor ds. Nauki i Rozwoju, Koordynatorzy Wydziałowi, przedstawiciel Kolegium MISHuS, Kierownik Biura Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów, przedstawiciel studentów, przedstawiciel doktorantów, koordynator statystyczny, Sekretarz, przedstawiciel Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz przedstawiciel Uniwersyteckiego Centrum Studiów Podyplomowych i Doskonalenia Zawodowego.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia na poziomie Jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów realizuje swoje zadania poprzez prace Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w ścisłej współpracy z pracownikami Instytutu Socjologii oraz Działem Kształcenia (przede wszystkim Sekcją Jakości Kształcenia tego działu) i innymi agendami uniwersyteckimi, m.in. Działem Organizacyjno-Prawnym, Działem ds. Monitorowania Strategii Rozwoju KUL, Biurem Karier, Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością, Działem Teleinformatycznym, Centrum Obsługi Kandydatów i Studentów, Działem Studenckich Spraw Socjalnych (stypendia), Działem Współpracy z Zagranicą (Erasmus+).

Celem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest m.in. stałe monitorowanie realizacji efektów kształcenia określonych zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji, a także standardów kształcenia, które polega na systematycznej analizie i ocenie wymogów dotyczących każdego kierunku studiów. W tym celu w roku akademickim 2017/2018 powołani zostali Koordynatorzy programowi kierunków w ramach dyscyplin, w tym dla kierunku socjologia, których praca koncentruje się wokół działań związanych z zapewnianiem zgodności programów studiów z Polską Ramą Kwalifikacji i/lub standardami kształcenia oraz treści kart przedmiotów: w zakresie zakładanych efektów kształcenia, metod i sposobów ich osiągania oraz weryfikacji. Prace te odbywają się także w zespołach, w skład których wchodzi

Koordynatorzy programów kierunków w ramach dyscyplin, Dyrektor Instytutu oraz Pracownik Działu Kształcenia: Sekcji Jakości Kształcenia.

Procedurę projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu kształcenia reguluje Uchwała Senatu Nr 724/II/20 z dn. 31.01.2013 r. z późn. zm. Program studiów projektowany jest przez pracowników Instytutu Socjologii, w tym, przez członków Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Programów Studiów i Strategii Rozwoju współdziałających z Dyrektorem Instytutu. Program (lub proponowane zmiany) opiniuje Rada Instytutu, w której zasiadają przedstawiciele studentów i doktorantów. Zaakceptowana w ten sposób koncepcja (programu lub zmian w programie) dyskutowana jest i opiniowana przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Uniwersytecką Komisję ds. Kształcenia, a zatwierdzana przez Radę Wydziału. W celu sprawdzania poprawności realizacji programów studiów w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wdrożono obowiązek corocznej ich weryfikacji. W związku z powyższym stosownie do przyjętych w Uczelni regulacji Wydział Nauk Społecznych prowadzi na ocenianym kierunku monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb różnych grup interesariuszy, w tym rynku pracy. Kompleksowy przegląd programów kształcenia odbywa się systematycznie co najmniej raz w roku akademickim i jest zorientowany na efekty kształcenia, a także możliwość ich realizacji i weryfikacji. W ocenie programu kształcenia uczestniczą w sposób pośredni i bezpośredni Dziekan Wydziału, Prodziekan, Kierownicy Katedr, Dyrektor Instytutu, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, a także nauczyciele akademicy i studenci. Poza interesariuszami wewnętrznymi oceny programu dokonują również interesariusze zewnętrzni, w szczególności absolwenci i pracodawcy współpracujący z Wydziałem przy m.in. przy organizacji praktyk zawodowych. Bieżące monitorowanie oraz okresowy przegląd programu kształcenia realizowane są również na poziomie ogólnouczelnianym przez Dział Kształcenia.

Efektem integralnego potraktowania ww. kwestii było wprowadzenie w roku 2017/2018 modyfikacji do programu zarówno studiów I, jak i II stopnia. Poza dostosowaniem programów do Polskiej Ramy Kwalifikacji, wprowadzone zmiany dotyczyły m.in. sekwencji przedmiotów; liczby godzin; punktów ECTS; wprowadzenia nowych lub rezygnacja z przedmiotów; zmiany form realizacji lub sposobu weryfikacji efektów kształcenia. Doskonalenie programu kształcenia, w powyższych zakresach odbywało się w wyniku konsultacji z zainteresowanymi grupami interesariuszy.

W celu sprawdzania poprawności realizacji programów studiów w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wdrożono obowiązek corocznej ich weryfikacji. W związku z powyższym stosownie do przyjętych w Uczelni regulacji Wydział Nauk Społecznych prowadzi na ocenianym kierunku monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb różnych grup interesariuszy, w tym rynku pracy. Kompleksowy przegląd programów kształcenia odbywa się systematycznie co najmniej raz w roku akademickim i jest zorientowany na efekty kształcenia, a także możliwość ich realizacji i weryfikacji. W ocenie programu kształcenia uczestniczą w sposób pośredni i bezpośredni Dziekan Wydziału, Prodziekan, Kierownicy katedr, Dyrektor Instytutu, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, a także nauczyciele akademicy, w szczególności i studenci. Poza interesariuszami wewnętrznymi oceny programu dokonują również interesariusze zewnętrzni, w szczególności absolwenci i pracodawcy współpracujący z Wydziałem przy organizacji praktyk. W wyniku wewnętrznych przeglądów programu

kształcenia realizowanego na kierunku socjologia, pomimo wprowadzenia wyżej wymienionych działań o charakterze doskonalącym, uznano, iż konstrukcja programu kształcenia jest właściwa, a stosowane metody kształcenia (problemowe, warsztatowe i ćwiczenia) wspomagają umiejętności badawcze studentów, motywując ich do stawiania problemów i samodzielnych poszukiwań, w tym też pracy naukowej oraz sprzyjają osiągnięciu przez nich zakładanych efektów kształcenia.

Narzędzie systemu służące do oceny skuteczności wewnętrznych procesów zapewnienia jakości w projektowaniu, monitorowaniu i okresowym przeglądzie programu kształcenia stanowią hospitacje zajęć dydaktycznych. Hospitacje umożliwiają interesariuszom wewnętrznym wpływ na doskonalenie i realizację programu kształcenia. Za jakość kadry naukowej wymaganej do prowadzenia kierunków studiów odpowiedzialny jest z poziomu Uczelni Prorektor ds. Nauki i Kontaktów Międzynarodowych oraz Prorektor ds. Kształcenia. Wpływ na obsadę kadrową kierunku mają także władze Instytutu i Wydziału, jak również Kierownicy Katedr, a także Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. W efekcie przeprowadzonych hospitacji zidentyfikowano potrzeby szkoleniowe pracowników, w tym kadry dydaktycznej, które zaspokajane są w ramach projektu pt. „Zintegrowany Program Podnoszenia Kompetencji studentów i pracowników Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”. Pracownicy w roku akademickim 2018/2019 mają możliwość realizacji kursów następujących kursów: projektowanie i prowadzenie kursów on-line (78h), innowacyjne umiejętności dydaktyczne (32h), tworzenie publikacji cyfrowych (30h), kurs bioinformatyczny (60h). Pracownicy Wydziału otrzymują wsparcie w postaci szkoleń z zakresu zmieniających się przepisów prawa. Przykładowo w roku akademickim 2016/2017 odbył się cykl szkoleń dla kierowników jednostek dotyczący wdrożenia na KUL Polskiej Ramy Kwalifikacji. W ramach szkoleń dla poszczególnych jednostek zostały powołane podkomisje mające na celu przekształcenie efektów kształcenia KRK na PRK. Przedstawiciele studentów uczestniczą w procesie doskonalenia jakości kształcenia jako członkowie Samorządu Studentów, którzy czynnie biorą udział w posiedzeniach Rady Wydziału i Rady Instytutu, opiniują programy kształcenia, proponują działania doskonalące, promują ankietyzację ewaluacji zajęć dydaktycznych wśród studentów. Studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają wpływ na program kształcenia poprzez uczestnictwo w ankietyzacji dotyczącej: oceny zajęć oraz nauczycieli akademickich. Monitorowaniu, przeglądowi i doskonaleniu programu i procesu kształcenia służy ewaluacja, która odbywa się z wykorzystaniem elektronicznej ankiety udostępnianej na platformie e-KUL i służy podnoszeniu jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich oraz realizowaniu polityki kadrowej Uniwersytetu. Podczas badania studenci udzielają odpowiedzi na pytania dotyczące zajęć: czy przebiegły prawidłowo pod względem organizacyjnym (punktualnie, regularnie); czy zawierały pełne i wielostronne ujęcie tematyki przedmiotu; czy należy uznać je za trudne. W odniesieniu do prowadzącego studenci dokonują oceny czy był dobrze przygotowany do zajęć, motywował studentów do aktywności, określił wymagania dotyczące sposobu zaliczenia zajęć/przedmiotu, objaśniał w sposób jasny i zrozumiały omawiane zagadnienia, potrafił utrzymać uwagę i aktywność studentów do końca zajęć, podkreślał praktyczne znaczenie przedmiotu i potrafił zainteresować nim na przyszłość, sprawiedliwie oceniał rezultaty prac studenckich, był życzliwy i taktowny w stosunku do studentów, poświęcał dodatkowy czas na konsultacje ze studentami. Ponadto kwestionariusz ankiety zawiera wolne miejsce przeznaczone na

wypowiedź otwartą oraz inne spostrzeżenia i uwagi. Wyniki ewaluacji są każdorazowo analizowane zgodnie z procedurą określoną w Zarządzeniu Rektora w sprawie określenia procedury wyrażania przez studentów i doktorantów opinii o prowadzonych zajęciach dydaktycznych. Ponadto po zakończeniu procesu wypełniania ankiet ewaluacyjnych przez studentów na platformie e-KUL, są one niezwłocznie udostępniane osobom ocenianym, a w ciągu 3 dni od dnia udostępnienia wyników ankiet oceniany pracownik jest zobowiązany do przedstawienia wyników ewaluacji zajęć Kierownikowi Katedry. W dalszej kolejności otrzymuje je Dyrektor Instytutu oraz Przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, a także w doskonaleniu i realizacji programu kształcenia kierunku socjologia pod kątem jego dostosowania do oczekiwań interesariuszy zewnętrznych oraz potrzeb rynku pracy odbywa się zgodnie z zadeklarowanym w uchwale Senatu zakresem działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, określonym jako „współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie monitorowania jakości kształcenia, w tym badanie opinii pracodawców na temat jakości wykształcenia absolwentów Uniwersytetu i przygotowania ich do pracy zawodowej”. W związku z realizacją założonego celu z inicjatywy Władz Uczelni przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II utworzono Konwent, jako organ doradczy Rektora. Zgodnie z zakresem kompetencji Konwent wyraża opinie o strategii i kierunkach rozwoju Uczelni dla pełniejszej realizacji jej misji i aktualnych zadań; wspomaga nawiązywanie kontaktów z otoczeniem gospodarczym; określa priorytetowe obszary prowadzenia badań naukowych pod kątem ich użyteczności dla otoczenia społeczno-gospodarczego; pomaga w komercjalizacji wyników badań; opiniuje tworzone kierunki studiów i programy kształcenia; informuje o bieżących i perspektywicznych potrzebach rynku pracy oraz udziela pomocy w tworzeniu rozwiązań promujących zatrudnienie absolwentów Uniwersytetu. Posiedzenia Konwentu są zwoływane w trybie zwyczajnym, co najmniej dwa razy w roku lub w trybie nadzwyczajnym w zależności od potrzeb. W Konwencie zasiadają: właściciel Grupy Kapitałowej Multico, dyrektor Regionu Banku PEKAO S.A., wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Mokate S.A., Prezydent Miasta Lublin, Marszałek Województwa Lubelskiego. W trosce o zapewnienie najwyższej jakości kształcenia, jako czynnika warunkującego realizację misji i strategii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz umacnianie i rozwój pozycji Wydziału Nauk Społecznych na arenie krajowej i międzynarodowej powołano Kapitułę Pracodawców i Absolwentów Wydziału Nauk Społecznych. Do kontaktów z przedstawicielami pracodawców i ekspertami w zakresie konsultacji programów kształcenia wyznaczono w ramach Wydziału Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, która podejmuje działania mające na celu dostosowanie procesu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Interesariusze zewnętrzni, działający w ramach Kapituły Pracodawców i Absolwentów Wydziału Nauk Społecznych wyrażają uwagi i opinie do programów kształcenia zarówno nowych, jak i prowadzonych kierunków studiów pod kątem dostosowania do potrzeb rynku pracy: efektów kształcenia, programów studiów, metod, form i treści kształcenia, a także sylwetki absolwenta. Należy przy tym zaznaczyć, iż z uwagi na niesatysfakcjonującą, w odniesieniu do pogłębionej analizy kwestii programowych na poszczególnych kierunkach studiów prowadzonych przez Jednostkę, efektywność przyjętego rozwiązania, rozpoczęto wdrażanie nowego systemu kapituł pracodawców organizowanych

przez poszczególne Instytuty, nie jak dotychczas przez Wydział, dzięki czemu spotkania organizowane są w zwiększonej liczbie pracodawców z danego zakresu. Ścisłejsze grono zawodowe wpływa na poprawę przepływu informacji na linii Uczelnia-Pracodawcy oraz zwiększa merytoryczną wartość spotkań.

Analizując działalność studentów, należy zaznaczyć, że biorą oni udział w pracach Rad Instytutu Socjologii oraz Wydziału Nauk Społecznych. Samorząd Studencki KUL działający na WNS rokrocznie powołuje do obydwu gremiów chętnych studentów, którzy biorą udział w posiedzeniach wyżej wymienionych organów. Skupiając się na kwestii zaangażowania studentów w działanie Rad, należy zaznaczyć, że nie byli oni zobligowani do poważnych interwencji, zarówno sprawach Instytutu, czy samego Wydziału, ponieważ wszystkie sprawy są z nimi na bieżąco konsultowane, co potwierdzają bardzo partnerskie stosunki z władzami obydwu komórek organizacyjnych. Do takich spraw zaliczyć można proponowane zmiany w programie kształcenia, które wyniknęły również z inicjatywy samych studentów. Odpowiedzią na te prośby były modyfikacje w programie studiów „socjologia” - st. stacjonarne II stopnia dla cyklu od roku akad. 2017/18: *Treści kierunkowe i ogólnorozwojowe - język obcy nowożytny B2+* 30 godzin; *Zmiana w grupie subdyscypliny socjologii* - zmiana ze 165 do 150 godzin; *Badania rynku i opinii publicznej* - zmniejszenie z 405 do 390 godzin; *Komunikacja społeczna i międzykulturowa* - zmniejszenie z 405 do 390 godzin; *Zajęcia uzupełniające* - zmniejszenie godzin ze 150 do 90 godzin.

3.2.

Jednym z obszarów działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest upowszechnianie informacji, dlatego też, zarówno na poziomie Uczelni, jak i Jednostki podejmowane są działania mające na celu monitorowanie przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji poszczególnym grupom interesariuszy. W ramach rozwiązań systemowych Uczelnia dba o aktualizację prezentowanych informacji. Nadzór nad terminowym przekazywaniem przez wszystkie jednostki organizacyjne, zaktualizowanych treści przeznaczonych do zamieszczenia na stronie internetowej Uniwersytetu sprawuje z poziomu Uczelni Prorektor ds. Kształcenia. Z kolei za obieg i upowszechnianie informacji i dokumentów administracyjnych odpowiedzialny jest Dyrektor administracyjny. Osobą zapewniającą sprawny przepływ informacji pomiędzy studentami, a uczelnią jest Pełnomocnik Rektora ds. Studenckich. Przegląd zasobów informacyjnych obejmuje stosowane różnego rodzaju źródła informacji, w szczególności system informatyczny, stronę internetową Uczelni, a także tablice informacyjne. Studenci za pośrednictwem platformy eKUL mają dostęp do wszystkich bieżących informacji niezbędnych w procesie kształcenia. Jednym z bardziej sprawdzających się kanałów przepływu informacji w Instytucie, a zarazem cennym medium uzupełniającym bieżące informacje i kwestie organizacyjne jest konto na jednym z popularnych portali społecznościowych. Informacje o ofercie kształcenia, planach i programach kształcenia, a także dostęp do wewnętrznych aktów prawnych takich jak: Statut KUL, Uchwały Senatu, Zarządzenia, Regulaminy zapewnia strona internetowa, w szczególności Biuletyn Informacji Publicznej KUL. Poprzez wykorzystywanie różnego rodzaju źródeł informacji Jednostka prowadząca wizytowany kierunek studiów zapewnia swobodny dostęp do nich wszystkim zainteresowanym grupom odbiorców, w tym pracodawcom. W odniesieniu do ocenianego kierunku upowszechniane są także corocznie uaktualniane foldery

informacyjne Wydziału. Dostęp do informacji, w tym do indeksu elektronicznego odbywa się poprzez indywidualne konto internetowe każdego studenta, za pomocą którego udostępniane są ogłoszenia dziekanatu i innych jednostek uczelni. Za pomocą platformy e-KUL studenci są zawiadamiani o rozpoczęciu ewaluacji oraz uzyskują szczegółowe informacje dotyczące szeroko rozumianych spraw studenckich. Tradycyjnym źródłem informacji są tablice informacyjne umieszczane w budynkach Uczelni. Narzędziem wspomagającym proces dydaktyczny jest platforma e-KUL, na której każdy z pracowników ma możliwość zamieszczenia kursów e-learningowych, nawiązania kontaktu ze studentami oraz umieszczania materiałów do zajęć. W wyniku zgłaszanych postulatów studenckich, a także bieżących przeglądów uruchomiony został nowy serwis rekrutacyjny. Ponadto strona internetowa została rozszerzona o opracowanie w serwisie dwóch wersji językowych (angielskiej i rosyjskiej), włączono opracowanie treści i wdrożenie angielskiej wersji serwisu e-rekrut, opracowano i uruchomiono nowy internetowy system rejestracji kandydata spoza UE. Przykładem poszerzenia zasobów informacyjnych jest stworzenie zakładki poświęconej współpracy międzynarodowej, na której wskazywane są uczelnie partnerskie, organizacje międzynarodowe oraz inne podmioty i instytucje z którymi współpracuje Wydział.

Studenci nie zgłosili żadnych uwag dotyczących aktualności publikowanych informacji. W ich ocenie każdy z wykorzystywanych platform charakteryzuje się adekwatnością oraz terminowością, a użyte materiały są czytelne i łatwo dostępne, co stanowi duże ułatwienie w momencie konieczności pozyskania danych związanych przykładowo z terminami konsultacji, harmonogramem zajęć, czy bieżącymi wydarzeniami odbywającymi się w jednostce.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka wdrożyła Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który w sposób przejrzysty i uporządkowany określa postępowanie dotyczące monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia. We wspomnianym powyżej postępowaniu uczestniczą interesariusze wewnętrzni, tj. nauczyciele akademicki, studenci oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Analiza programu kształcenia i warunków jego realizacji jest dość szczegółowa, zaś w jej wyniku formułowane są wnioski, mające na celu doskonalenie procesu kształcenia. W toku wizytacji ustalono, że efektem realizowanych działań w poprzednich latach były propozycje, które następnie wdrożono w postaci konkretnych rozwiązań. Poprawne jest dokumentowanie działań podejmowanych na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, w szczególności opracowywanie raportów z badań przeprowadzonych wśród studentów i absolwentów, a także podsumowujących ocenę funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Jednostka prowadząca wizytowany kierunek dokonuje oceny realizacji efektów kształcenia oraz pozyskuje opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, które stanowią istotną podstawę rewizji programu kształcenia i jego doskonalenia. Zapewnia się dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej oraz zgodnej z potrzebami odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia prowadzonego na Wydziale. Ocena publicznego dostępu do informacji prowadzona jest w Uczelni, a także na Wydziale na bieżąco przez pracowników administracyjnych.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Włączenie przedstawicieli studentów do prac w Zespole ds. Jakości Kształcenia, Programu Studiów i Strategii Rozwoju, do którego zadań należy m.in. opiniowanie, ewaluacja i konsultowanie z ekspertami, studentami i interesariuszami zewnętrznymi programów studiów, czy też opracowanie raportu z ewaluacji zajęć w Instytucie Socjologii.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

W dniach wizytacji Instytut Socjologii KUL zatrudniał 23 nauczycieli akademickich: 1 osobę posiadającą tytuł profesora, 9 osób ze stopniem doktora habilitowanego i 13 osób ze stopniem doktora. Na kierunku socjologia w roku akademickim 2018/2019 prowadziło zajęcia dydaktyczne 16 z nich oraz 1 profesor wizytujący. Kadra prowadząca nauczanie posiada tytuły zawodowe, stopnie lub tytuły naukowe w dyscyplinie socjologia, a niektórzy również w innych dyscyplinach, takich jak: filozofia, prawo, teologia, a niektórzy również wykształcenie podyplomowe w rozmaitych kierunkach i specjalnościach. Dorobek naukowy osób prowadzących proces kształcenia przynależy w większości do rozmaitych subdyscyplin i specjalności socjologii, jak również filozofii, psychologii społecznej, ekonomii, prawa. Zwraca uwagę wyróżniająca się działalność naukowa w zakresie takich socjologii szczegółowych, jak: socjologia wartości, socjologia religii, socjologia rodziny i socjologia problemów społecznych, jak również w zakresie filozofii społecznej oraz katolickiej nauki społecznej.

Liczba osób prowadzących zajęcia dydaktyczne, struktura ich kwalifikacji oraz charakter dorobku naukowego i zainteresowań badawczych odpowiadają założonym efektom i treściom kształcenia określonym dla wizytowanego kierunku. Kompleksowość i różnorodność struktury kwalifikacji, zakresu i specyfiki dorobku naukowego oraz doświadczenia w prowadzeniu badań naukowych kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku służą zapewnieniu możliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku i realizacji programu studiów.

Kadra prowadząca zajęcia posiada zróżnicowane kompetencje dydaktyczne, wyrażające się m.in. w stosowaniu zróżnicowanych metod dydaktycznych zorientowanych na zaangażowanie studentów w proces uczenia się, wykorzystaniu innowacyjnych metod kształcenia oraz nowych technologii. Prowadzone zajęcia są w dużym stopniu powiązane ze zrealizowanymi bądź realizowanymi badaniami.

Dorobek naukowy (publikacyjny i konferencyjny) kadry można ocenić jako duży i dobry, co znalazło wyraz w uzyskaniu przez Wydział Nauk Społecznych KUL, w skład którego wchodzi Instytut Socjologii, kategorii A w ostatniej ocenie parametrycznej. Zwraca uwagę imponująca liczba konferencji naukowych organizowanych przez Instytut, jak również konferencji, na które wyjeżdżali pracownicy Instytutu. Dorobek kadry jest jednakże w większości lokalny, regionalny i krajowy, a tylko w części międzynarodowy. Skutkuje to małą liczbą grantów

badawczych uzyskanych w otwartych konkursach, w których oceniany jest nie tylko projekt badawczy, ale również dorobek jego autora (m.in. tylko jeden grant NCN).

Analizując kwestie związane z oceną nauczycieli akademickich, należy zaznaczyć, że studenci wizytowanego kierunku oceniają swoich prowadzących jako osoby cechujące się merytorycznym oraz partnerskim podejściem. Są to osoby aktywizujące studentów do podejmowania działalności badawczych oraz do pogłębiania wiedzy wykraczającej poza treści przedstawiane podczas zajęć dydaktycznych. W wielu przypadkach są to eksperci w swoich dziedzinach, którzy starają się motywować studentów do osiągania coraz lepszych wyników w nauce (do tego typu działalności można zaliczyć przykładowo organizację *Dni Społecznych*). Warto zaznaczyć, że ze względu na bardzo kameralny charakter kierunku, prowadzący zajęcia dydaktyczne są w bardzo bliskim kontakcie ze studentami. Ma to swoje przełożenie w możliwościach nieustannego kontaktu, zarówno za pomocą poczty telefonicznej, kontaktu telefonicznego czy bezpośrednich wizyt podczas wyznaczonych dyżurów.

4.2.

Zajęcia dydaktyczne w Instytucie Socjologii KUL – zarówno przedmioty obowiązkowe (ogólnorozwojowe i misyjne oraz kierunkowe), jak i moduły i przedmioty do wyboru – obsadzone są z uwzględnieniem różnorodnych kwalifikacji, wiedzy, umiejętności, zainteresowań i osiągnięć naukowych nauczycieli akademickich – pracowników Instytutu oraz osób współpracujących. Tak więc jednostka zapewnia prawidłową obsadę zajęć dydaktycznych, uwzględniając zgodność dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia z dyscyplinami naukowymi, z którymi te zajęcia są powiązane.

W okresie pięciu lat poprzedzających wizytację 2 osoby spośród pracowników Instytutu Socjologii KUL uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego, a 3 osoby – stopień doktora w dyscyplinie socjologia. Obecnie 3 kolejne osoby przygotowują wszczęcie procedury uzyskania stopnia doktora habilitowanego w tej dyscyplinie. Nie przyjmuje się jednak do pracy nowych osób, ze stopniem doktora.

4.3.

Pracownicy rozwijają swoje kompetencje naukowe i dydaktyczne poprzez rozmaite szkolenia i wyjazdy stypendialne, w tym zagraniczne. Publikacje pracowników i ich nabywane przez nich podczas szkoleń i wyjazdów kompetencje wykorzystywane są w nauczaniu. Rozwojowi naukowemu i dydaktycznemu kadry sprzyjają stosowane w Uniwersytecie środki wsparcia, takie jak dofinansowanie wyjazdów szkoleniowych i badań naukowych, oraz zachęty i nagrody. Realizowana polityka kadrowa wpływa na zapewnienie jej trwałego rozwoju i kreowanie warunków pracy stymulujących i motywujących kadrę prowadzącą proces kształcenia do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych, i wszechstronnego doskonalenia.

Uczelnia prowadzi kompleksową i wieloaspektową ocenę jakości kadry – oceny osiągnięć naukowych oraz oceny pracy dydaktycznej. Osiągnięcia dydaktyczne, w tym ocena zajęć, są jednym z kryteriów doboru kadry do prowadzenia zajęć. Ocena pracy dydaktycznej jest prowadzona na podstawie ewaluacji dokonywanej przez studentów i hospitacji zajęć

dydaktycznych i służy jako podstawa do doskonalenia kadry oraz prowadzanej polityki kadrowej.

Studenci mają możliwość oraz prawo wyrażenia swojej opinii o realizowanych zajęciach dydaktycznych w specjalnych ankietach ewaluacyjnych, jednakże w tym przypadku studenci wolą konfrontować swoje opinie w sposób bezpośredni. W ich opinii system ankietowy przy tak małym kierunku jest nieefektywny i nie odzwierciedla wszystkich niuansów studiowanego kierunku. Na uwagę zasługuje również fakt, że niska zwrotność ankiet wynika również z terminów ich realizacji, który przypada w trakcie trwającej sesji egzaminacyjnej. W ocenie studentów kontakt bezpośredni jest w tym przypadku najbardziej racjonalnym rozwiązaniem, ponieważ pozwala on na niezwłoczne rozwiązanie danego problemu, a kameralny charakter kierunku wpływa niekiedy na pozorną anonimowości tej formy oceny kadry dydaktycznej. Ankieta jest zbudowana z następujących pytań: *Czy chce Pan/Pani dokonać oceny zajęć? Jak często brał Pan/Pani udział w zajęciach? W jakim stopniu udział w zajęciach przyczynił się do nabycia przez Pana/Panią nowej wiedzy, kompetencji lub umiejętności? Jak bardzo jest Pani/Pan zadowolona/y z: przygotowania nauczyciela do zajęć, stosowanych metod prowadzenia zajęć, postawy nauczyciela wobec studentów? Jak bardzo jest Pani/Pan zadowolona/y z: warunków lokalowych, liczebności grupy, wyposażenia sali? Dodatkowe uwagi dotyczące jakości zajęć.* Sama ankieta skupia się na analizie najważniejszych aspektów związanych z przeprowadzeniem zajęć dydaktycznych, jednak zadaniem Jednostki powinno być podjęcie działań zmierzających do większej aktywizacji studentów do ich wypełniania.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocne strony

1. Liczna kadra, posiadająca stopnie i tytuły oraz dorobek w socjologii i innych dyscyplinach.
2. Bardzo wysoki współczynnik liczby kadry do liczby studentów (1: 3), jakość i różnorodność struktury kwalifikacji, zakresu i specyfiki dorobku naukowego oraz doświadczenia w prowadzeniu badań naukowych kadry nauczającej sprzyjają zapewnieniu możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku i realizacji programu studiów.
3. Duża liczba konferencji oraz wyjazdów szkoleniowych, w tym zagranicznych, w jakich uczestniczy kadra, sprzyja jej rozwojowi naukowemu i dydaktycznemu.
4. Zajęcia dydaktyczne są obsadzone z uwzględnieniem wiedzy, umiejętności, zainteresowań i osiągnięć naukowych nauczycieli akademickich.

Słabe strony

1. Głównie lokalny, regionalny i krajowy dorobek publikacyjny zmniejsza szanse na uzyskanie grantów badawczych NCN i podobnych, co w konsekwencji daje mniejsze możliwości prowadzenia kształcenia osadzonego na subsydiowanych publicznie własnych badaniach naukowych.
2. Brak przyjęć do pracy nowych młodych pracowników badawczo-dydaktycznych.
3. Dość słabe wykorzystanie potencjału kadry w zindywidualizowanym nauczaniu, zwłaszcza w prowadzeniu indywidualnego tutoringu. W ogóle słabe wykorzystanie zindywidualizowanego nauczania (nie licząc opcjonalnych konsultacji).

Dobre praktyki

-

Zalecenia

- 1 Zorientowanie kadry na mniejszą liczbę lepszych publikacji, w tym w obiegu międzynarodowym.
- 2 Wprowadzenie systemu wspierającego publikowanie w obiegu międzynarodowym, zawierającego takie elementy, jak: kursy *academic writing*, finansowanie tłumaczenia lub adiustacji tekstów, nagrody za publikacje w najlepszych czasopismach międzynarodowych.
- 3 Szersze prowadzenie zindywidualizowanych form nauczania, w tym zwłaszcza wprowadzenie indywidualnego tutoringu.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego Wydziale Nauk Społecznych wspiera koncepcję kształcenia na kierunku socjologia. Współpraca przybiera zróżnicowaną formę tj.: od powołania Kapituły Pracodawców i Ekspertów, po organizowanie praktyk zawodowych; tworzenie programów edukacyjnych dla młodzieży licealnej; wolontariat; analizę losów absolwentów (Biuro Karier) oraz upowszechnianie osiągnięć naukowych.

Zgodnie z Uchwałą Senatu KUL z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (723/II/11) powołano jako organ doradczy Kapitułę Pracodawców i Ekspertów. Celem kapituły jest stały kontakt IS z instytucjami będącymi potencjalnymi pracodawcami absolwentów, pozyskanie informacji na temat sytuacji na rynku pracy, aktualnego zapotrzebowania na konkretne treści kształcenia czy kompetencje poszukiwane na rynku pracy, ekspercka ocena programów i treści kształcenia oraz wymianę informacji o istotnych problemach środowisk pracy, które mogłyby być eksplorowane w ramach prowadzonych w IS prac naukowych. Do Kapituły powołano interesariuszy zewnętrznych, którzy mogą mieć wpływ na realizację procesu kształcenia na kierunku. Powołane osoby reprezentują następujące podmioty: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Urząd Wojewódzki w Lublinie, Urząd Marszałkowski, Urząd Statystyczny w Lublinie, Telewizję Polską, Kurier Lubelski, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Zakład Karny w Opolu Lubelskim, Fundację Nowy Staw, Bractwo Miłosierdzia im. Św. Brata Alberata.

Spotkania Kapituły mają charakter formalny (ze spotkań sporządzane są notatki) lecz nie są zwoływane cyklicznie (pierwsze inauguracyjne odbyło się w 2012r., a kolejne w 2014 i 2018 r.). Członkowie Kapituły w trakcie spotkania z ZO PKA przyznali, iż spotkania Kapituły odbywają się dość rzadko, dlatego też częściej kontaktują się indywidualnie z władzami IS. W trakcie tych indywidualnych spotkań konsultowano program studiów oraz i inne elementy (np. oczekiwania pracodawców w obszarze podnoszenia u studentów kompetencji „miękkich” i umiejętności praktycznych), które mogą wzmacniać pozycję studenta i przyszłego absolwenta na rynku pracy. Członkowie Kapituły jednogłośnie stwierdzili, że obecny kształt programu

nauczania jest rezultatem kilkuletniej współpracy (władz IS a członkami Kapituły) i na dzień dzisiejszy jest dopasowany do potrzeb rynku pracy.

Z informacji uzyskanych w trakcie spotkania wynika, że studenci socjologii są poszukiwani na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Przedstawiciele pracodawców (Kapituły) wskazali kilka elementów na które warto zwrócić uwagę i są to m.in.: ważność przedmiotów dotyczących metod socjologicznych badań ilościowych i jakościowych, ważność działalności studentów w kołach naukowych. Wskazano, iż jest zbyt mało warsztatów dotyczących kompetencji miękkich oraz ważność praktyk zawodowych (zwrócono uwagę na proporcję zajęć teoretycznych do praktycznych).

W grudniu 2018 roku, poproszono reprezentantów instytucji zaproszonych do Kapituły o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej w której poproszono o opinie dotyczące:

4. Programu kształcenia na kierunku socjologia I i II stopnia.
5. Sylabusów zajęć na kierunku socjologia I i II stopnia.
6. Ocenie regulaminu praktyk, organizację oraz dobór instytucji.
7. Dostępności informacji na stronie internetowej KUL dla pracodawców, interesariuszy i studentów.
8. Obszary w których studenci IS mogliby prowadzić badania naukowe np. w ramach prac dyplomowych.

Najistotniejsze wnioski z ankiety ewaluacyjnej wskazują, że program kształcenia na kierunku socjologii I i II stopnia został pozytywnie oceniony a sylabusy są przygotowane poprawnie i czytelnie. Stronę internetową KUL oceniono raczej pozytywnie jednak zauważono, że jest mało przejrzysta i nieintuicyjna. Pracodawcy wskazali sugestie i wskazówki, które zdefiniowano następująco: zamieszczanie przez kadrę swoich publikacji na stronie IS; przygotowanie (utworzenie) zakładki pt. Pracodawcy na której powinna znaleźć się informacja o zasadach współpracy z KUL, ofertami praktyk i staży, linkami do Biura Karier i innych projektów rozwijających kompetencje studentów oraz budowanie stałej współpracy IS z absolwentami.

Dodatkowo Uchwałą Walnego Zgromadzenia Instytutu Socjologii z dnia 1.01.2018 r. powołano Zespół do spraw Kontaktów z Otoczeniem Społecznym. Główne zadania zespołu to m.in.: zbieranie i typowanie nowych instytucji i organizacji w których studenci IS mogą odbywać praktyki; opracowanie obszarów współpracy z interesariuszami zewnętrznymi; stały monitoring i dokumentacja współpracy, komercjalizacja wyników badań i przebiegu praktyk. Ww. Zespół współpracuje z Komisją ds. Promocji Instytutu Socjologii. Współpraca ta zaowocowała w roku 2017/2018 realizacją projektu edukacyjnego skierowanego do uczniów szkół ogólnokształcących. Celem projektu było przybliżenie uczniom klas drugich i trzecich wybranych zjawisk społecznych, z którymi uczniowie mogą spotykać się osobiście lub/i w debacie publicznej. Podpisano 25 umów dwustronnych na realizację wykładów (w ciągu dwóch lat przeprowadzono 55 wykładów). Pracownicy IS są zaangażowani osobiście w szereg inicjatyw społeczno-gospodarczych m.in. w: wypracowanie strategii rozwoju; pełnienie funkcji ekspertów; prowadzenie warsztatów i szkoleń poza IS.

Ponadto IS podpisał dwustronną umowę z Fundacją Edukacyjną „Transformacje”, która polega na wzajemnym udziale pracowników w sympozjach i konferencjach organizowanych w ramach współpracy, podejmowaniu wspólnych działań w zakresie popularyzacji i upowszechniania

osiągnięć naukowych w czasopiśmie „Transformacje” oraz w prowadzeniu wspólnych badań i opracowywaniu ekspertyz.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Instytut Socjologii KUL na wizytowanym kierunku wykazuje się aktywną współpracą z otoczeniem społecznym i gospodarczym w procesie kształcenia. Współpraca z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego na wizytowanym kierunku wpisują się w koncepcję kształcenia. Efektem wielowymiarowej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest dopasowany do rynku pracy, program.

Mocne strony:

1. Sformalizowana i realna współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w postaci Kapituły Pracodawców i Ekspertów.
2. Odpowiednia reprezentatywność instytucji zaproszonych do współpracy w ramach Kapituły do prowadzonych specjalności na kierunku socjologia.
3. Realne korzyści płynące ze współpracy z otoczeniem- społeczno-gospodarczym poprzez m.in. informacje zwrotne z badania ewaluacyjnego określające poziom jakościowy programu kształcenia, sylabusów i pozycji absolwentów IS na regionalnym rynku pracy.
4. Wysoka aktywność zawodowa pracowników IS na płaszczyźnie wychodzącej poza mury Uczelni.

Słabe strony:

1. Brak cyklicznych spotkań Kapituły w celu pogłębionej, wspólnej analizy programu kształcenia i innych elementów mogących wzmocnić studenta kierunku socjologii na rynku pracy.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Wprowadzić cykliczność spotkań Kapituły, co wspomogłoby bardziej optymalnie dopasować proces kształcenia do potrzeb permanentnie zmieniającego się rynku pracy.
2. Zaleca się poszerzyć próbę przy badaniu ewaluacyjnym o instytucje w których studenci kierunku socjologii odbywają praktyki zawodowe.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na podstawie przeprowadzonej weryfikacji procesu internacjonalizacji w zakresie międzynarodowej wymiany studentów oraz kadry naukowo dydaktycznej, stwierdzić należy, iż w odniesieniu do umiejdzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku socjologia – Wydział Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie w sposób właściwy i dynamiczny uczestniczy w międzynarodowej wymianie studentów oraz pracowników naukowo - dydaktycznych. Wymiana jest realizowana przede wszystkim poprzez program Erasmus+, dzięki którym przyjeżdżają studenci i wykładowcy zagraniczni, co

umożliwia kontakt z międzynarodowym wymiarem kształcenia. Wykłady gościnne przedstawicieli zagranicznych ośrodków akademickich cieszą się ogromnym zainteresowaniem studentów i pracowników ocenianego kierunku. Na uwagę zasługuje fakt, iż jednostka motywuje oraz stwarza rzeczywiste warunki dla studentów i pracowników do uczestnictwa w wymianie realizowanej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi. Studenci Instytutu Socjologii są informowani o możliwościach wyjazdów na część studiów i praktyki w ramach programu Erasmus+ poprzez: a) stronę internetową Instytutu Socjologii (informacje o terminach aplikacji dokumentów, warunkach i terminach wyjazdów, uczelniach partnerskich kierunku Socjologia, danych kontaktowych koordynatora instytutowego Erasmus+; plakaty i ulotki o kolejnych edycjach wyjazdów; informacje na fb Instytutu Socjologii – relacje uczestników wyjazdów.

Oprócz wspomnianej karty Erasmus+, Wydział realizuje projekt CEEPUS i MOST. W sprawozdawczym okresie 7 studentów kierunku socjologia, w ramach wyżej wymienionych programów skorzystało z wyjazdów m.in. na takie uczelnie jak: Charles University in Prague – Czechy, Università Cattolica del Sacro Cuore, Mediolan – Włochy. Ponadto, oprócz zajęć lektoratowych na studiach I stopnia, dla studentów, którzy zadeklarują chęć rozwijania kompetencji językowych w języku angielskim, wprowadzono konwersatoria do wyboru w języku angielskim w wymiarze 30 godz. (Transformation of a Family, Modern Sociology – Basic Notions and Topics).

Istotny wpływ na proces internacjonalizacji ma, w opinii ZO PKA współpraca z zagranicznymi ośrodkami akademickimi w ramach sieci „Ethics & Politics in the European Context”. Instytut Socjologii występuje jako koordynator tejże współpracy, obejmującej takie jednostki, jak: Catholic University in Tirana, Charles University, Corvinus University of Budapest, University Sts. Cyril and Methodius Skopje, University of Bucharest, University of Belgrade, University of Ljubljana. Współpraca obejmuje: stypendia dla studentów i nauczycieli akademickich (wyjeżdżających i przyjeżdżających), wykłady gościnne zagranicznych nauczycieli akademickich w ramach Professor Visiting. W ramach współpracy, Instytut socjologii organizuje w br. szkołę letnią dla studentów jednostek należących do sieci „Ethics & Politics”. Szkoła letnia pt. “Quo Vadis Europe? Challenges, models and perspectives on integration of present-day Europe” oferuje jednodniowy cykl zajęć dla studentów z takich obszarów tematycznych jak: polityka społeczna w UE, wymiary eurosceptyzmu, integracja krajów bałkańskich z UE, itp.

Proces umiędzynarodowienia procesu kształcenia wzmacnia indywidualna współpraca naukowo – badawcza pracowników dydaktycznych z wiodącymi instytucjami i stowarzyszeniami naukowymi z zakresu poszczególnych subdyscyplin socjologicznych. Działania te mają na celu wsparcie wykładowców w doskonaleniu warsztatu dydaktycznego, rozwijanie zainteresowań naukowych oraz nawiązywanie kontaktów międzynarodowych pozwalających na realizację wspólnych projektów o charakterze zarówno naukowym jak i edukacyjnym. Efekty współpracy przekładają się na rozwój ocenianego kierunku oraz modyfikację treści i efektów kształcenia:

- powołanie na kierunku socjologia, studia I stopnia, specjalności: Socjologia gospodarki i Internetu jako wynik kilkunastoletnich doświadczeń z organizacji (począwszy od 2000 r.) przez Katedrę Mikrostruktur Społecznych i Współczesnych Teorii Socjologicznych

międzynarodowych konferencji naukowych w Nałęczowie m.in. na temat cyberprzestrzeni, problemów e-gospodarki, e-społeczeństwa;

- w ramach corocznych międzynarodowych konferencji naukowych w Nałęczowie organizowane są każdego roku warsztaty dla studentów Instytutu Socjologii KUL, prowadzone przez prelegentów konferencji pochodzących z zagranicznych ośrodków naukowych, mające na celu pogłębienie znajomości problematyki będącej przedmiotem obrad konferencji i ukazanie możliwości praktycznej aplikacji zdobytej tam wiedzy;

- w wyniku doświadczeń zdobytych podczas staży naukowych poszczególnych pracowników Jednostki w takich ośrodkach jak: Uniwersytet Johanna Gutenberga w Moguncji, Uniwersytet we Frankfurcie nad Menem znacząco poszerzono program konwersatorium: Edukacja obywatelska, poprzez włączenie nowych zagadnień oraz wykorzystanie niemieckiej literatury przedmiotu;

- do programu studiów wprowadzono jako przedmiot obowiązkowy warsztaty: Etnografia w badaniach rynku, prowadzone w ramach specjalności: Badania rynku i opinii publicznej.

Na rozwój programu kształcenia wpływ ma internacjonalizacja kadry naukowo-badawczej. Kadra prowadzi intensywną współpracę naukowo – badawczą z zagranicznymi ośrodkami akademickimi w Europie na bazie indywidualnej. Efektem współpracy są sympozja naukowe, publikacje, wykłady zaproszone. Część kadry naukowo – dydaktycznej odbywa cyklicznie staże naukowe na uczelniach zagranicznych (New York University, Catholic University in Ruzomberok; Oxford University, Johannes Gutenberg-Universität Mainz, State Library of New South Wales, Macquarie Street, Sydney; Institut für Sozialforschung, Frankfurt am Main; Theologische Hochschule Sankt Georgen, Frankfurt am Main, The Social Research Centre of Institute of Humanities And Social Sciences of Daugavpils i inne, a także uczestniczy w radach i stowarzyszeniach międzynarodowych, grantach naukowych.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku socjologia prowadzą aktywność grantową, realizując międzynarodowe projekty badawcze i dydaktyczne finansowane ze środków krajowych i zagranicznych. W szczególności, w ostatnich pięciu latach realizowane były projekty:

- Employment Bridge to the future* - w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Jest to współpraca ponadnarodowa, realizowana w partnerstwie z Fundacją POMOST, z Miastem Zabrze, z łotewskim „Saint Luke's Support Association” i niemieckim „Münchner Zentralstelle für Straffälligenhilfe”;
- FOODSAVING: social innovation applied to food surfeits recovery, Integrated project for the experimentation of initiatives that promote and boost human capital in research with direct benefits for Lombardy*, Action 3, Step 2, Lombardy Region and Cariplo Foundation, realizowany w latach 2014 – 2015 przez konsorcjum trzech kluczowych uniwersytetów mediolańskich: Università Cattolica del Sacro Cuore, Politecnico di Milano i Università commerciale Luigi Bocconi;
- Global Recession in Christian Marriage*, realizowanym przez University of Texas i Austin Institute for the Study of Family & Culture;

Pracownicy aktywnie funkcjonują w międzynarodowym życiu akademickim również jako organizatorzy i uczestnicy na międzynarodowych konferencjach naukowych:

- a) XIX Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Nowe problemy e-gospodarki i e-społeczeństwa", 2018, organizowana przez Katedrę Mikrostruktur Społecznych i Współczesnych Teorii Socjologicznych KUL (przy współorganizacji Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, The Armeniam Marketing Association);
- b) XVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Wartości i nowoczesność w strategii odpowiedzialnego rozwoju. Nowe ścieżki rozwoju w Europie Środkowej i Wschodniej", 2017, organizowana przez Katedrę Mikrostruktur Społecznych i Współczesnych Teorii Socjologicznych KUL (przy współorganizacji Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, The Baltic International Academy w Rydze (Łotwa));
- c) XVII Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Przedsiębiorstwo, organizacja społeczna w strukturach sieci. Doświadczenia i perspektywy rozwoju w Europie Środkowej i Wschodniej", 2016, organizowana przez Katedrę Mikrostruktur Społecznych i Współczesnych Teorii Socjologicznych KUL (przy współorganizacji Uniwersytetu Państwowego w Tbilisi im. Ivane Javakhishvili, Instytut Ekonomii (Gruzja), Kolegium Nauk o przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie).

Kadra naukowo – dydaktyczna uczestnicząc w zagranicznych międzynarodowych konferencjach naukowych, poznaje nowe metody badawcze, zapoznaje się z nowymi osiągnięciami naukowymi w skali europejskiej czy ogólnoswiatowej. Jest to doskonały sposób nawiązywania międzynarodowych kontaktów, które owocują w przyszłości wspólnymi projektami. Wspólne działania członków organizacji mogą być następnie implementowane na grunt krajowy i stosowane w pracy naukowo - dydaktycznej. Wspomniany obszar współpracy międzynarodowej optymalizuje wydawanie wspólnych zagranicznych publikacji naukowych, serii wydawniczych, czy też publikowanie w znaczących i prestiżowych czasopismach naukowych o zasięgu bezdyskusyjnie międzynarodowym:

- a) projekt translatorski w postaci polskiego wydania książki niemieckiego socjologa Gerharda Wagnera pt. Paulina na plaży. Wprowadzenie do socjologii...;
- b) Petrażycki and Adam Podgórecki: On the Reception of the Psychological Theory of Law in Poland under Communism...;
- c) The Living Legacy of Leon Petrażycki: Contributions to the Social Sciences...;
- d) Socio-Cultural Capital as a Factor Differentiating Students' Skills in the Field of Speech Reception and Creation as well as the Analysis and Interpretation of Cultural Texts....

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Wydział angażuje pracowników do podejmowania współpracy międzynarodowej przy realizacji wspólnych projektów badawczych oraz zapewnia udział studentów wszystkich stopni w programach wymiany międzynarodowej, w tym Erasmus/Erasmus+.

2. Jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia, tworząc jakościową infrastrukturę dla dydaktyki i badań naukowych.
3. Warunki stworzone kadrze oraz studentom w zakresie współpracy krajowej i zagranicznej, możliwości publikowania, oraz wyjazdów konferencyjnych ocenić należy pozytywnie ale jako wymagające doskonalenia.
4. Wydziałowi udało się osiągnąć poziom umiędzynarodowienia w obszarze dydaktyki, jak i aktywności naukowo – badawczej kadry akademickiej pozwalający funkcjonować w międzynarodowym obiegu naukowym oraz kształcić wykorzystując ustalenia globalnej nauki.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Zaleca się silniejszą aktywizację działań na rzecz wymiany kadry naukowej w ramach instytucji *professor visiting*, stworzenie bardziej bogatej oferty zajęć z zakresu socjologii w językach obcych (oprócz realizowanych rocznych lektoratów).

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku odbywają się w salach dydaktycznych Kampusu Głównego KUL, wykorzystywanych wyłącznie przez Instytut Socjologii oraz współdzielonych z innymi kierunkami, w tym we własnej, kilkunastostanowiskowej pracowni komputerowej wyposażonej m.in. w program do analiz statystycznych SPSS, oraz w salach nowoczesnego, niedawno oddanego do użytku Centrum Transferu Wiedzy. Konsultacje ze studentami odbywają się w pomieszczeniach katedr; każda z nich posiada jedno lub dwa gabinety, pełniące również funkcję miejsca pracy naukowej kadry na Uczelni. Do celów dydaktycznych i naukowych wykorzystywane są również: pomieszczenia Centrum Analiz Społecznych i Ekonomicznych (CASIe) oraz Biblioteki KUL. Jednostka dysponuje zatem infrastrukturą dydaktyczną i naukową, umożliwiającą realizację programu kształcenia na kierunku socjologia (na studiach I i II stopnia) i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych z dyscypliny nauk socjologicznych i udział studentów w badaniach. Jednostka zapewnia dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej i wykorzystuje ją podczas kształcenia, m.in. kadra umieszcza materiały dydaktyczne dla studentów na wykorzystywanej platformie e-KUL. Ważną częścią infrastruktury dydaktycznej jest wspomniane Centrum Analiz Społecznych i Ekonomicznych, utworzone przez jednostkę i wyposażone z grantu MNiSW, w którym m.in. studenci kierunku socjologia mogą odbywać praktyki dydaktyczne.

Rozmiar bazy (liczba i wielkość sal wykładowych i seminaryjnych, liczba komputerów w pracowni komputerowej, zasoby bibliotek dostępnych dla studentów kierunku – instytutowa, innych jednostek i ogólnouniwersytecka, liczba miejsc w czytelni, przepustowość sieci) umożliwia przygotowanie studentów I stopnia do prowadzenia badań a studentów II stopnia do udziału w badaniach oraz jest bardziej niż adekwatny wobec liczby studentów, pozwala na jej zwiększenie. Baza dydaktyczna jest zasadniczo bezpieczna pod względem przepisów BHP oraz zapewnia dostęp dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Studenci potwierdzili, że w większości przypadków wyposażenie bazy lokalowej spełnia oczekiwania oraz potrzeby konieczne do uzyskania adekwatnych efektów kształcenia, jednakże niektóre sale dydaktyczne charakteryzują się brakiem sprawnego sprzętu wspomagającego wykorzystanie narzędzi multimedialnych, do których zaliczyć można przede wszystkim rzutniki. Oprócz tego problemu, w ocenie studentów sale dydaktyczne posiadają odpowiedni osprzęt, który wspomaga proces dydaktyczny w odniesieniu do realizowania zajęć z wykorzystaniem nietradycyjnych metod dydaktycznych. Należy wspomnieć, że budynek w którym odbywają się zajęcia dla wizytowanego kierunku, charakteryzują się odpowiednim dostosowaniem do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Do takich rozwiązań należy doliczyć częściowo udźwiękowione windy, oznaczenia numerów sal w alfabecie brajla, platformy przyschodowe, sale wyposażone w pętle indukcyjne, czy specjalną strefę rekreacyjną. W przypadku zaplanowania zajęć dydaktycznych w sali niedostępnej dla osób poruszających się na wózku BON organizuje również zamianę sal, która pozwoli takiemu studentowi na udział w zajęciach dydaktycznych.

7.2.

Jednostka zapewnia studentom możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych, krajowych i międzynarodowych, oraz z oprogramowania do analizy danych ilościowych (SPSS). Dostępne zasoby dają możliwość osiągania efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku. Lektury obowiązkowe dostępne są w bibliotece, we współdzielącym punkcie xero oraz częstokroć również poprzez uczelnianą platformę e-KUL i inne wykorzystywane przez nauczycieli i studentów kanały informatyczne. Wykorzystywane zasoby są aktualne i stale uaktualniane. Jednostka jest wyposażona w urządzenia służące realizacji procesu kształcenia, udziału w badaniach oraz korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej i zasobów bibliotecznych przez osoby niedowidzące. Jednostka monitoruje i doskonali infrastrukturę dydaktyczną i naukową oraz system biblioteczno-informacyjny i zasoby edukacyjne, w czym biorą udział również studenci.

Studenci potwierdzili, że jednym ze źródeł dostępu do literatury wymaganej podczas zajęć dydaktycznych jest Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Biblioteka działająca przy Instytucie Socjologii, które posiadają całą niezbędną bazę książek, czasopism oraz innych zbiorów, wpływających na poszerzanie wiedzy i kompetencji z zakresu socjologii. Studenci posiadają również możliwość korzystania z usług innych bibliotek zlokalizowanych na terenie Lublina, do których zaliczyć można przykładowo Bibliotekę Uniwersytetu Marie Curie Skłodowskiej, czy biblioteki miejskie. Biblioteka Uniwersytecka oferuje zarazem podstawowe rozwiązania infrastrukturalne wspierające uzyskiwanie efektów kształcenia przez studentów z niepełnosprawnościami, co wzmacnia ich rolę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

7.3.

Doskonalenie bazy dydaktycznej następuje wskutek działań ewaluacyjnych studentów i kadry akademickiej. Uczelnia doskonali infrastrukturę dydaktyczną zgodnie z planem rozwoju oraz potrzebami. Działania te obejmują modernizację infrastruktury twardej oraz ruchomej. Podejmowane są starania o zakup nowego sprzętu laboratoryjnego oraz utrzymanie stanowisk badawczych w pracowniach badań ilościowych i jakościowych. W ostatnich latach zostały wyposażone duże i średnie sale dydaktyczne w projektory, ekrany, tablice multimedialne, komputery. Unowocześniono pracownie komputerowe. Wykonano remonty sal dydaktycznych w budynkach KUL wraz z ich zaciemnieniem. Zasadnicza zmiana nastąpi wraz z połączeniem socjologicznej biblioteki z uczelnianą.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocne strony

1. Bardzo dobre warunki dla pracy i nauki, pełny zakres multimediiów wykorzystywanych w procesie kształcenia.
2. Ciągłe rozwijanie infrastruktury służącej nauczaniu przedmiotów metodologicznych i realizowaniu badań: wyposażenie CASiE za środki grantowe.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W spotkaniu z ZO PKA wzięli udział przedstawiciele wszystkich lat studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, którzy przedstawili mocne, jak również słabsze strony wizytowanego kierunku, związane przede wszystkim ze wsparciem oraz motywowaniem w procesie uczenia się. W opinii uczestników spotkania do mocnych stron Wydziału Nauk Społecznych oraz strategii prowadzenia kierunku, należy zaliczyć przede wszystkim partnerskie podejście prowadzących zajęcia dydaktyczne, akademicki charakter miasta oraz ciekawą ofertę specjalizacji. Kolejnymi czynnikami motywującymi studentów do podjęcia studiów na Wydziale Nauk Społecznych jest również niewątpliwie stuletnia tradycja Socjologii KUL, atmosfera panująca w jednostce oraz możliwość rozwijania swoich pasji i zainteresowań poprzez działalność w kole naukowym czy samorządzie studenckim. Studenci posiadają szerokie spektrum możliwości kontaktu z prowadzącymi zajęcia dydaktyczne. Do takich

narzędzi można zaliczyć przede wszystkim kontakt bezpośredni podczas wyznaczonych konsultacji, które odbywają się planowo i pozwalają na rozwianie wszelkich wątpliwości pojawiających się w toku studiowania. Wszystkie informacje związane z dyżurami nauczycieli akademickich są dostępne w wyznaczonych do tego gablotach, jak również na stronie internetowej Wydziału Nauk Społecznych, w których zawarte są aktualne i wiążące dane. Kolejnymi możliwościami kontaktu jest poczta elektroniczna, która pełni rolę platformy służącej do transferu materiałów dydaktycznych oraz bieżących informacji związanych z realizacją procesu dydaktycznego. Studenci mogą liczyć na szybką i rzeczową pomoc, możliwość dyskusji oraz nieustanne wsparcie ze strony pracowników, a w przypadku, gdy dana sprawa wymaga niezwłocznej interwencji, można skontaktować się z prowadzącymi telefonicznie. Każdy rocznik studentów posiada swojego opiekuna roku wyznaczonego spośród nauczycieli akademickich na cały cykl kształcenia. Jest to osoba pośrednicząca w kontakcie między władzami Wydziału Nauk Społecznych a studentami, który jest zarazem odpowiedzialny za informowanie studentów o najważniejszych inicjatywach ogólnouczelnianych oraz tych, związanych ściśle z kierunkiem *socjologia*. Jest on również w bieżącym kontakcie ze starostą roku, oficjalnym przedstawicielem swojego rocznika. Mając na względzie opinie uczestników spotkania, należy nadmienić, że zaangażowanie opiekuna roku na poszczególnych latach studiów jest zróżnicowana i niekiedy charakteryzuje się brakiem kontaktu. Rola starosty roku wiąże się przede wszystkim z ustaleniami związanymi z harmonogramem sesji egzaminacyjnej, bieżącym rozwiązywaniem problemów na linii *student-nauczyciel akademicki* oraz informowaniem grupy o wszystkich aspektach warunkujących sprawną organizację procesu dydaktycznego. Starosta rocznika jest jednocześnie członkiem Samorządu Studenckiego Wydziału Nauk Społecznych KUL, który bierze udział w cyklicznych posiedzeniach, mających na celu rozwiązywanie problemów związanych ze współpracą na poszczególnych latach studiów, jak również są one platformą wymiany opinii odnośnie całego procesu studiowania.

Bazując na opinii uczestników spotkania, należy zaznaczyć, że nauczyciele akademicy w większości przypadków charakteryzują się partnerskim i adekwatnym podejściem względem studenta, nie tylko ze względu na sprawiedliwe oraz miarodajne zasady ewaluacji, które pokrywają się z treściami kształcenia omawianymi podczas zajęć dydaktycznych, lecz ze względu na skrupulatne podejście prowadzących względem rozwijania umiejętności i wiedzy studentów. Uczestnicy spotkania potwierdzili, że prowadzący zajęcia dydaktyczne wraz z początkiem każdego semestru przedstawiają studentom wszystkie kwestie formalne związane z treściami programowymi, jak również zasadami ewaluacji. Harmonogram zajęć charakteryzuje się również odpowiednią higieną pracy i determinuje możliwość sprawnego przygotowywania się do zajęć dydaktycznych, a w przypadku pewnych nieścisłości w planie mogą zostać one rozwiązane poprzez rozmowę z danym prowadzącymi, którzy dopasowują się do preferencji studentów. Zajęcia odbywają się terminowo, jednak pojawiły się przypadki, gdy nie odrabiano niektórych zajęć, co w rezultacie wpływało na brak możliwości zrealizowania wszystkich treści programowych określonych w sylabusie. Do słabszych stron w tym przypadku można również zaliczyć sposób prowadzenia niektórych zajęć. Analizując opinie studentów, należy nadmienić, że jednym z podstawowych problemów pojawiających się w trakcie studiowania jest ich forma. Wiele przedmiotów to typowe zajęcia wykładowe, które nie angażują adekwatnie do poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności oraz kompetencji. Skutecznym rozwiązaniem

byłaby wnikliwa analiza programu studiów pod kątem zastąpienia zajęć wykładowych, bardziej praktyczną formą, która skuteczniej angażowałaby studentów do pracy własnej, jak również mogłaby odzwierciedlać pewne praktyczne aspekty przyszłej kariery zawodowej.

Studenci sygnalizowali również zmiany w ramach programu studiów - odpowiedzią na te prośby były modyfikacje w programie studiów „socjologia” - st. stacjonarne II stopnia dla cyklu od roku akad. 2017/18: *Treści kierunkowe i ogólnorozwojowe - język obcy nowożytny B2+* 30 godzin; *Zmiana w grupie subdyscypliny socjologii* - zmiana ze 165 do 150 godzin; *Badania rynku i opinii publicznej* - zmniejszenie z 405 do 390 godzin; *Komunikacja społeczna i międzykulturowa* - zmniejszenie z 405 do 390 godzin; *Zajęcia uzupełniające* - zmniejszenie godzin ze 150 do 90 godzin.

W ocenie studentów zasady dyplomowania charakteryzują się sprawiedliwością i w należyty sposób weryfikują zdobyte efekty kształcenia. Jednym z problemów jest kwestia doboru promotorów na studiach I stopnia. Studenci mogą wybrać tylko jednego z dwóch promotorów, co niekiedy doprowadza do sytuacji, gdy dany seminarzysta jest zobligowany do zredagowania pracy pod okiem prowadzącego, który nie odzwierciedla jego zainteresowań naukowych. Należy jednak zaznaczyć, że studenci mają możliwość proponowania własnych tematów prac dyplomowych, o ile spełniają one określone przez Instytut kryteria, a sama współpraca z promotorami charakteryzuje się profesjonalizmem i należytych podejściem do studenta.

Skupiając się na kwestii realizowanych treści kształcenia oraz użyteczności materiałów dydaktycznych wykorzystywanych podczas zajęć dydaktycznych, potwierdzono, że w większości przypadków są one pomocne i skutecznie wspomagają proces zdobycia wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Materiały wykorzystywane w toku studiowania są dopasowane do potrzeb studentów oraz pozwalają na zdobycie specjalistycznej wiedzy, ponieważ bazują one na aktualnych trendach i tendencjach w socjologii. Jedynym problemem w tym zakresie jest pokrywanie się treści programowych, które skupiają się na analizie implementacji metod ilościowych i jakościowych w tworzeniu kwestionariuszy, powielane niekiedy na kilku przedmiotach w programie studiów.

Realizowane praktyki pozwalają na uzyskanie odpowiedniego doświadczenia, szczególnie jeżeli ich miejscem jest instytucja dająca odpowiednie warunki do ich realizacji. Odnosząc się do roli i podejścia koordynatora praktyk, należy wspomnieć, że jeszcze niedawno studenci odczuwali brak efektywnego wsparcia z jego strony. W ich ocenie byli oni niekiedy pozostawieni sami sobie a sam proces weryfikacji dokumentacji potrafił trwać nawet kilka miesięcy, co stanowiło problem w momencie pewnych braków formalnych, których studenci nie mogli skorygować w czasie sesji, pomimo złożenia ich w wyznaczonym terminie.

Wdrożony system pomocy materialnej charakteryzuje się sprawiedliwymi zasadami, który koordynowany jest dzięki funkcjonującym Komisjom Stypendialnym, w których działają głównie studenci. Do najważniejszych form wsparcia w tym zakresie zaliczyć można przede wszystkim *stypendium socjalne*, *stypendium socjalne w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w DS. lub innym obiekcie niż DS.*, *stypendium specjalne*, *stypendium rektora dla najlepszych studentów*, czy *zapomogę*. Studenci mogą korzystać z możliwości zakwaterowania w Domach Studenckich KUL, które posiadają dość szeroką ofertę zakwaterowania. Skupiając się na tym kwestii słabszych stron systemu pomocy materialnej, należy zwrócić uwagę na niedostateczny poziom wsparcia ze strony Działu Studenckiego Spraw Studenckich, który w ocenie studentów nie jest otwarty na udzielanie pomocy studentom, co doprowadza do sytuacji,

w których nie są oni w stanie dostarczyć kompletu wymaganych dokumentów, ponieważ bardzo często dochodzi do sytuacji, w której dowiadują się oni o konieczności doniesienia kolejnych zaświadczeń.

Jednym z ważnych kryteriów sprawnej organizacji cyklu kształcenia jest obsługa administracyjna, która cechuje się w ocenie studentów względnie adekwatnym podejściem w rozwiązywaniu problemów i próśb studentów wizytowanego kierunku. Niekiedy jednak niekiedy dochodzi do niedogodnych sytuacji. Dziekanat jest otwarty we wszystkie dni powszechnie, z wyłączeniem środy, od godziny 09:00 do 14:00. Oprócz kontaktu bezpośredniego, studenci mogą również skontaktować się z pracownikami dziekanatu telefonicznie lub poprzez pocztę elektroniczną.

Na wsparcie studentów niewątpliwie wpływ mają również władze Wydziału Nauk Społecznych, do których studenci mogą kierować wszelkie skargi i wnioski, jak również wszelkie zapytania związane z rozwojem kierunku. Do takich przypadków zaliczyć można reakcję władz Wydziału Nauk Społecznych na propozycje zmian w programie studiów proponowanych przez studentów studiów II stopnia, czy otwartość na inicjatywy Samorządu Studenckiego czy Koła Naukowego działającego w Instytucie Socjologii.

Katolicki Uniwersytet Lubelski posiada mocne mechanizmy wspierające studentów z niepełnosprawnościami. Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością, kierowane przez dyrektora pełniącego również funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Studentów z Niepełnosprawnością, powstało w 2005 roku. W skład struktury CAN wchodzi dyrektor, dwuosobowe Biuro Osób z Niepełnosprawnością oraz dziewięcioosobowe Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych, którzy pełnią zarazem funkcję asystentów. CAN KUL współpracuje z wieloma instytucjami, do których zaliczyć można Centrum Edukacji Osób Niesłyszących i Słabosłyszących, Koło Naukowe Studentów Niedosłyszących *Surdus Loquens*, Przychodnię czy Duszpasterstwo KUL. Do zadań *Biura Osób z Niepełnosprawnością* należy informowanie o rodzajach dostępnego wsparcia, organizacja transportu, organizacja zajęć z orientacji przestrzennej dla studentów niewidomych, mających na celu zapoznanie z budynkami KUL, czy pomoc w kontaktach z agendami uczelni, do których zaliczyć można Dziekanat, Biuro Toku Studiów, czy wszystkie jednostki zajmujące się pomocą socjalną i materialną. Do zadań Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych, z których korzysta aktualnie jedna ze studentek wizytowanego kierunku, należy adaptacja podręczników i innych materiałów dydaktycznych, tworzenie grafik dotykowych, modeli 3D, czy udźwiękowionych grafik dotykowych. Warto również dodać, że CAMD zajmuje się pracownią komputerową ze specjalnym oprogramowaniem i prowadzi nowoczesne laboratorium językowe z dostosowaniami dla osób niewidomych oraz niesłyszących.

Budynki w Kampusie Głównym zlokalizowanym przy Alejach Racławickich posiada szereg udogodnień, sprzyjających tej grupie studentów. Do takich rozwiązań należy doliczyć częściowo udźwiękowane windy, oznaczenia numerów sal w alfabecie brajla, platformy przyschodowe, sale wyposażone w pętle indukcyjne, czy specjalną strefę rekreacyjną. W przypadku zaplanowania zajęć dydaktycznych w sali niedostępnej dla osób poruszających się na wózku, BON organizuje zamianę sal. Studenci z niepełnosprawnościami odczuwają odpowiednie wsparcie ze strony CAN, który w bieżącym roku akademickim był odpowiedzialny za adaptację ponad 60 pozycji bibliograficznych dla niewidomej studentki oraz przeszkolił pracowników Instytutu Socjologii pod względem współpracy z niewidomymi

studentami. W tym miejscu należy nadmienić, że pomimo bardzo wyraźnego wsparcia Wydziału Nauk Społecznych dla studentów z niepełnosprawnościami, jeden z przedstawicieli kadry dydaktycznej nie wyraził zgody na nagrywanie swoich wykładów przez niewidomą studentkę, co było dla niej znacznym utrudnieniem ze względu na szybkie dyktowanie treści kształcenia.

Dodatkową formą wsparcia jest działalność Biura Karier, które oprócz promowania możliwości uczestnictwa w licznych szkoleniach czy warsztatach, stanowi platformę informacji o wszystkich ofertach stażowych i zatrudnienia, które wynikają ze współpracy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z podmiotami zewnętrznymi. Studenci mogą w każdej chwili zapoznać się powstałą niedawno platformą, która stanowi miejsce wymianę ofert praktyk, staży i zatrudnienia zarówno dla pracodawców, jak i zainteresowanych osób. Każdy pracodawca może publikować swoje oferty pracy, które są weryfikowane na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego, jak również może kontaktować się z zarejestrowanymi studentami według wyznaczonych przez siebie kryteriów i oczekiwań. Dodatkowym elementem wpływającym na sprawne działanie platformy jest również możliwość zapisów na spotkania związane z doradztwem zawodowym, jak i możliwość przeprowadzenia ankiet, które stanowią podstawę do wyznaczenia drogi rozwoju dla Biura Karier. Ważnym elementem wsparcia jest pilotażowy program Biura Karier, *KUL Carrers*, polegający na udzielaniu pomocy studentom w zakresie ich ścieżki kariery. Jest on podzielony na dwa bloki tematyczne związane z przedsiębiorczością oraz marką osobistą i należy dodać, że dotychczasowe edycje zgromadziły ponad 400 uczestników. Warto wspomnieć, że studenci charakteryzują się bardzo dużą aktywnością, ponieważ niemalże połowa z nich jest zaangażowana w różne projekty koordynowane przez Biuro Karier, co pozwala również na wyróżnienie pewnych słabszych elementów wynikających z programu studiów. W ocenie pracowników Biura, studenci socjologii zwracają szczególną uwagę na brak dostatecznie praktycznego charakteru studiów oraz pewne braki programowe, które nie zwracają uwagi na kwestie rynkowe. Analizując kolejne działania Biura Karier, należy wspomnieć o programie doradztwa zawodowego, złożonego z rozmowy indywidualnej, po której dany student odbywa 30 godzinny blok szkoleniowy z zakresu budowania biznesplanu lub coachingu, z którego również korzystają studenci wizytowanego kierunku. Ważnym rozwiązaniem programowym, obowiązkowym dla wszystkich studentów KUL, oprócz przedstawicieli kierunków prawniczych, są 30 godzinne zajęcia z przedsiębiorczości, skupiające się na pracy zespołowej, spotkaniach z przedsiębiorcami oraz przedstawicielami biznesu. Celem prowadzonych zajęć jest stworzenie karty produktu i należy dodać, że jeden z nich pojawił się w Lubelskim Parku Technologicznym jako możliwość startupu. Ważnym elementem wsparcia jest obecność Biura Karier w szeroko pojętych mediach społecznościowych, do których można zaliczyć cyklicznie publikowane newslettery, publikowanie ogłoszeń na platformie e-KUL, profil na facebooku, dedykowaną stronę internetową czy profil w serwisie Linked'in. Ważną rolę w procesie opieki nad studentami pełnią reprezentanci Samorządu Studenckiego Wydziału Nauk Społecznych, którzy charakteryzują się dość dużą aktywnością na poziomie jednostki. Do głównych działań organu należy przede wszystkim współpraca z gronem dziekańskim Wydziału Nauk Społecznych, reprezentowanie studentów w gremiach, zarówno na poziomie ogólnouczelnianym jak i wydziałowym, organizacja wydarzeń animujących społeczność akademicką, do której zaliczyć można imprezy kulturalne, które dofinansowuje specjalna

komisja grantowa w ramach Uczelnianego Samorządu Studentów KUL. Kolejnym ważnym elementem funkcjonowania Wydziału Nauk Społecznych jest działanie Koła Naukowego w Instytucie Socjologii, do którego działań zaliczyć można organizację Spotkania Oplatkowego, Zbiórkę dla Schroniska, analizę i opracowanie raportu z badań przeprowadzonych przez Dział Promocji KUL, organizację spotkania z okazji pierwszego dnia wiosny, czy Dni Społeczne - konferencję organizowaną od niemal 50 lat, na którą zapraszani są również przedstawiciele szkół licealnych. Analizując aspekty finansowe, należy dodać, że źródłem środków finansowych są przede wszystkim otrzymywane dotacje grantowe oraz wsparcie otrzymywane od władz Wydziału Nauk Społecznych. Do słabszych stron działania koła w tym zakresie należy zaliczyć przede wszystkim bardzo niską aktywność w konferencjach zarówno na szczeblu uczelnianym, jak i ogólnopolskim.

Skupiając się na słabszych elementach wizytowanego kierunku, należy wspomnieć o problemach związanych z salami dydaktycznymi, które niekiedy są wyposażone w niesprawne rzutniki. Kolejnym utrudnieniem jest kwestia zajęć z języka obcego, które w ocenie studentów są prowadzone w sposób nieefektywny, na co wpływ ma również sposób przypisywania kandydatów do grup językowych. Studenci są włączani do grup ogólnouczelnianych, które nie kładą szczególnego nacisku na słownictwo specjalistyczne z zakresu socjologii, a sam sposób kwalifikowania studentów do grup zajęciowych również wzbudza wątpliwości uczestników spotkania. Skupiając się na tym elemencie należy dodać, że przeprowadzane na początku roku akademickiego testy kompetencji językowych nie pozwalają jednoznacznie ocenić poziomu kandydata, ze względu na testowy i przeciążający charakter, który doprowadza do sytuacji, w której student mający za zadanie wypełnić test składający się ze stu pytań, nie ma motywacji do jego zakończenia. Warto również zaznaczyć, że model prowadzenia zajęć z zakresu języka obcego ma również wpływ na poziom zainteresowania studentów programami wymian międzynarodowych, którzy w znacznej mierze nie czują się odpowiednio przygotowani do realizacji części programu studiów poza granicami kraju.

Dodatkową formą wsparcia jest również działalność Biura Karier, które oprócz promowania możliwości uczestnictwa w licznych szkoleniach czy warsztatach, stanowi platformę informacji o wszystkich ofertach stażowych i zatrudnienia, które wynikają ze współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Należy zaznaczyć, że studenci wizytowanego kierunku mogą w każdej chwili zapoznać się powstałą niedawno platformą, która stanowi miejsce wymiany ofert praktyk, staży i zatrudnienia zarówno dla pracodawców, jak i zainteresowanych osób. Każdy pracodawca może publikować swoje oferty pracy, które są weryfikowane na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego, jak również może kontaktować się z zarejestrowanymi studentami według wyznaczonych przez siebie kryteriów i oczekiwań. Dodatkowym elementem wpływającym na sprawne działanie platformy jest możliwość zapisów na spotkania związane z doradztwem zawodowym, jak również możliwość przeprowadzenia ankiet, które stanowią podstawę do wyznaczenia drogi rozwoju dla Biura Karier. Ważnym elementem wsparcia jest również pilotażowy program Biura Karier, *KUL Carrers*, polegający na udzielaniu pomocy studentom w zakresie ich ścieżki kariery. Jest on podzielony na dwa bloki tematyczne związane z przedsiębiorczością oraz marką osobistą i należy dodać, że dotychczasowe edycje zgromadziły ponad 400 uczestników. Studenci charakteryzują się bardzo dużą aktywnością, ponieważ niemalże połowa z nich jest zaangażowana w różne projekty koordynowane przez Biuro Karier, co pozwala również na wyróżnienie pewnych słabszych

elementów wynikających z programu studiów. W ocenie pracowników Biura, studenci socjologii zwracają szczególną uwagę na brak dostatecznie praktycznego charakteru studiów oraz pewne braki programowe, które nie zwracają uwagi na kwestie rynkowe. Analizując kolejne działania Biura Karier, należy wspomnieć również o programie doradztwa zawodowego, złożonego z rozmowy indywidualnej, po której student odbywa 30 godzinny blok szkoleniowy z zakresu budowania biznesplanu lub coachingu, z którego również korzystają studenci wizytowanego kierunku.

8.2.

Biorąc pod uwagę zakres informowania o wszystkich elementach związanych z procesem studiowania, należy zaznaczyć, że strona internetowa Wydziału Nauk Społecznych charakteryzuje się adekwatnością publikowanych treści dostosowanych do potrzeb różnych odbiorców, do których oprócz studentów, można zaliczyć kandydatów na studia wyższe, pracowników oraz inne osoby zainteresowane specyfiką wizytowanego kierunku. Strona internetowa charakteryzuje się również terminowością i aktualnością publikowanych danych – można znaleźć na niej informacje odnośnie procesu rekrutacji, odnośnik do platformy e-KUL, gdzie można zapoznać się z planem studiów, harmonogramem zajęć, czy bieżącymi informacjami związanymi z realizowaniem procesu kształcenia, funkcjonowaniem administracji, kadry dydaktycznej oraz wszelkimi kwestiami związanymi z aktywizowaniem studentów do podejmowania działalności naukowej i projektowej na poziomie Wydziału, jak i całego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Studenci mają również możliwość oraz prawo wyrażenia swojej opinii o realizowanych zajęciach dydaktycznych w specjalnych ankietach, jednakże należy zaznaczyć, że osoby uczestniczące w spotkaniu nie zauważyły by zgłaszane w ankietach uwagi miały swoje odzwierciedlenie w zmianach w funkcjonowaniu wizytowanego kierunku. W ich opinii, zważywszy na bardzo kameralny i pozbawiony anonimowości charakter kierunku, lepszym sposobem na rozwiązywanie problemów jest kontakt bezpośredni nie tylko z władzami Wydziału Nauk Społecznych, ale również z poszczególnymi nauczycielami akademickimi. Analizując ten element, studenci starają się na bieżąco informować odpowiednie organy o wszystkich kwestiach spornych i wpływających na poprawę jakości kształcenia, na przykład podczas cyklicznych posiedzeń Rady Wydziału, czy Rady Instytutu.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Nauk Społecznych oferuje dość szerokie spektrum opieki i wyraźne wsparcie dla studentów. Dotyczy to przede wszystkim wsparcia na poziomie dydaktyczno-naukowym, jak również wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami.

Do mocnych stron wizytowanego kierunku zaliczyć można partnerskie podejście kadry naukowo-administracyjnej, ciekawy dobór specjalizacji oraz bardzo widoczne zaangażowanie studentów w projektach koordynowanych przez Biuro Karier KUL. Biorąc pod uwagę szeroką gamę kanałów komunikacyjnych, studenci mogą liczyć na dostęp do informacji związanych z całym procesem kształcenia, które publikowane są na stronie internetowej Wydziału Nauk Społecznych, platformie e-KUL oraz gablotach informacyjnych, które są aktualizowane na bieżąco. Słabsze strony to nauka języków obcych oraz wykładowy charakter zajęć, wąski zakres specjalizacji.

Dobre praktyki

1. Szerokie spektrum wsparcia dla studentów ze strony Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnościami oraz Biura Karier KUL

Zalecenia

1. Usprawnienie działania dziekanatu Wydziału Nauk Społecznych oraz Działu Studenckich Spraw Socjalnych KUL.
2. Analiza programu studiów pod względem upracticznienia oraz wyeliminowania mniej popularnych specjalności.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
	Ocena jakości kształcenia na kierunku socjologia prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się w związku z upływem okresu na jaki została wydana pozytywna ocena instytucjonalna Jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów. W wyniku oceny instytucjonalnej przeprowadzonej w roku akademickim 2011/2012 nie zostały sformułowane zalecenia specyficzne dla kierunku socjologia.

